

Domoljub

V Ljubljani, 11. novembra 1936

Leto 49 • Štev. 46

Kaj naj st ori kmet dolžnik?

V »Domoljub« smo že pisali o novi uredbi, po kateri se znižajo dolgovi kmetov. Sedaj je izšel tudi tako imenovani pravilnik, ki posamezne paragrafe uredbe bolj podrobno pojasnjuje. Pravilnik je obširen, skoro kot uredba. Zaenkrat hočemo podati le nekaj navodil, kaj naj store kmetje sedaj, da pravilno postopajo v smislu uredbe in pravilnika, če žele, da jim bodo dolgovi znižani.

Prvi obrok

Po pravilniku bi moral vsak kmet 20. novembra plačati že prvi obrok Privilegirani agrarni banki. Posojilnica bi morala za vsakega ta obrok že izračunati in ga kmetu-dolžniku sporočiti. Tisti, ki so dolžni pod 25.000 Din, plačajo prvi obrok od polovice svojega dolga, ker se jim dolg samo po sebi zniža. Pripomniti je, da se vsi dolgovi, če so na raznih krajih, seštevajo. Kdor pa je dolžan nad 25.000 Din, bi moral kot prvi obrok plačati od cele vsote. Šele potem, kadar mu bo sodišče njegov dolg na prošnjo znižalo, se to končno pri Privilegirani agrarni banki izravna.

Prošnje za znižanje

Vsi, ki dolgujejo nad 25.000 Din, morajo vložiti prošnje za znižanje v dveh mesecih od dne razglasitve posebnega pravilnika, ki bo določal način cenitve vrednosti zemljišč in ostale imovine. Tega pravilnika še ni. Zato ta rok za vlaganje prošenj še ne teče. Zaenkrat se torej še ne mudi, da bi kdo vlagal prošnjo za znižanje.

Pri tem opozarjamo, da se zniža dolg nad 25.000 Din po besedilu uredbe največ za 30%. Vendar pa je v isti uredbi spet rečeno, da sme zahtevati znižbo dolga do 50% tisti, čigar dolg znaša več ko 50% vrednosti njegove imovine. Kdor bo torej to mogel dokazovati, more prositi tudi za polovično brisanje dolga, čeprav znaša njegov dolg nad 25.000 Din.

K prošnji bo moral priložiti dolžnik te-le listine: potrdilo, da je kmet, seznam vseh upnikov z navedbo višine in pravne osnove dolgov, seznam in označbo vrednosti vse premične in nepremične imovine kakor tudi vseh dohodkov, potrdilo občinske uprave o številu hišnih članov in o površini zemljišča, ki ga daje ali jemlje v zakup, potrdilo občinske uprave o številu in vrednosti živine in drobnice, ki jo ima.

Odločalo bo sodišče. Pri tem bodo morala sodišča zlasti upoštevati te-le okolnosti:

- Znesek vsote znižanega dolga proti velikosti in vrednosti celotne dolžnikove imovine.
- Razmerje vsote dolga proti povprečnemu skupnemu letnemu dohodu dolžnika.
- Kako je dolžnik s številom članov svoje hiše obremenjen.
- Pravna osnova dolga, pogoje, po katerih je dolžnik sklenil in užival posojilo, kakor tudi, zakaj se je posojilo porabilo.

Kako je s zasebnimi dolgovi?

Ločiti moramo dvoje:

- Dolgove, ki izvirajo iz nakupa blaga na up ali iz obrtnega dela. Ti dolgovi se plačajo v 12 letih v enakih letnih obrokih.
- Dolgovi, ki so nastali iz drugih pravnih razmerij. Ti dolgovi se znižajo za 50% kot v posojilnici (če so namreč pri posojilnici pod 25.000 Din), odplačujejo se pa v 12 letih s 3% obrestmi. Pri tem je pripomniti, da dotični kmetje te zaščite ne uživajo, če odloči sodišče, da so v boljšem gnetnem položaju kot je tisti, ki jim je denar posodil.

Treba je opozoriti, da se morajo vse obstoječe dolžniške listine za take zasebne dolgove nadomestiti z novimi zadolžnicami. Ta zamena se opravi pred občinsko upravo, ki je pristojna za dolžnika, po obrazcu in postopku, ki bo predpisan s posebnim pravilnikom.

To so v glavnem one stvari, na katere naj kmetje v prihodnjih tednih pazijo, da bodo deležni olajšav iz uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. O stvari bomo še pisali, ko izidejo razni pravilniki. Skušali bomo pojasniti tudi razne težave, ki se bodo tu in tam pojavile ob izvajanju te uredbe, ki je, kot je pri nas navada, delana za vso državo, četudi so razmere pri nas in kje doli na jugovzhodu čisto različne.

Naša vas

Neradi se spuščamo v prerekanja gospodov, ki se zbirajo okoli Kmetijskega lista v Ljubljani. To je po večini brezplodno delo. Včasih pa le nastopijo trenutki, ko je treba našo javnost informirati o tem, kaj se v vrstah teh kmetijskih gospodov dogaja in pa, ker je tako dana prilika, da povemo tudi nekaj navedenih stvari. To je tembolj potrebno, ker opazujemo prav v teh vrstah neko novo smer in nov način napadov, s katerimi bi radi razkrojili, kakor so to delali nekdanj, našo slovensko vas.

Najprej si moramo to gospodo ogledati od bliže, kakršna se je pokazala v času, ko je prišla iz naročja slovenskega liberalizma neposredno po vojski in hodila potem svojo žalostno politično pot do današnjega dne. Kdo so torej ti gospodje? Rodil jih je liberalizem v samostojno kmetško stranko z namenom, da razcepijo strnjene vrste kmetijskega ljudstva v Sloveniji in da jih potem vprežejo za politične cilje liberalizma v novi državi. To je sedaj zgodovinsko dejstvo. Te naloge so ti gospodje tedaj prekrasno izvršili. V povojni vihrji jih je

Na občino po potrdilo!

Prva stvar je, da si vsak kmet preskrbi potrdilo, da je res kmet. To potrdilo izda občina na čisto novem obrazcu, ki je bil v pravilniku natančno predpisan. Če je tedaj kdo imel staro potrdilo, to ni več porabno. Dobiti mora novo. Za potrdilo se ne plača nobene pristojbine. Občina mora to izdati brezplačno. Delo, ki ga bodo morale v nekaterih krajih izvršiti občine, bo ogromno. Zato je rečeno, da mora izdati občina potrdilo v 14 dneh potem, ko se zaprosi. Če bi občina potrdila ne izdala, mora tudi v 14 dneh povedati, da ga ne dá. Če bi občina v 14 dneh potrdila ne dala in ne povedala, da ga ne dá, se lahko pritoži na okrajno načelnstvo. Občine bodo morale postopati natančno, ker se lahko upniki pritožijo na sodišče.

Kdor gre zahtevati na občino potrdilo, naj prej dobro premisli, koliko znašajo njegovi dolgovi in kje jih ima. V potrdilu je namreč treba navesti vse dolgove pri denarnih zavodih in pri zasebnikih. Koliko znašajo dolgovi pri denarnih zavodih, je itak razvidno iz knjižic. V skrajnem slučaju bi mogel kdo iti vprašati tudi v posojilnico.

Občina sme izdati potrdilo, da je kdo kmet le tistim, katerih glavni poklic je kmetijstvo. Njegovi obdavčeni dohodki iz kmetijstva morajo biti večji od vseh ostalih njegovih obdavčenih dohodkov. Dohodki iz kmetijskih dolgov se smatrajo kot dohodki iz kmetijstva. Podatke o obdavčenih dohodkih poišče občina pri davčni upravi.

Potrdilo treba izročiti posojilnici. Vsak kmet-dolžnik mora posojilnici prinesiti tako potrdilo od občine. Čim prej kdo to stori, tem bolj olajša delo posojilnici sami. Če bi kdo tega potrdila ne hotel prinesiti posojilnici, ima posojilnica seveda tudi sama pravico potrdilo od občine zahtevati. Potrdilo bo morala posojilnica potem izročiti skupaj s celim obračunom in z zadolžnico Privilegirani agrarni banki. Priložiti bo morala tudi za vsakega dolžnika in za vsakega pol-roka številko zemljejknjižnih vložkov, ker se more Privilegirana agrarna banka vključiti za dolg na vsakega kmeta-dolžnika in poroka.

mno go na deželi izgubilo usmerjenost, pa so podlegli demagogiji te salonske kmetske gospode. Pri prvih volitvah leta 1920 — to so bile najvažnejše volitve, kar smo jih do sedaj imeli — s odobili 8 mandatov, imeli pa so jih dejansko 9, ker devetega niso hoteli dolgo časa verificirati za SLS. Ko so imeli mandate, so pozabili na volilne obljube. Prešli so v vlado in se z vsemi silami gnali za centralistično ustavo, ki je vir vse nesreče države in ljudstva od 1. 1921 naprej. Vseh devet mož te slavne gospode je glasovalo za centralizem najgorše oblike. Slovenskemu ljudstvu so bile z njim zvezane roke in noge. Tudi to je zgodovinsko dejstvo. Ne spravi ga s sveta nobena hujskarija, nobena podtikanja, nobena sklicavanja na »klerikalizem«, in še ne vemo kaj drugega.

Pri prihodnjih volitvah l. 1923 je slovensko ljudstvo s to salonsko gospodo temeljito obračunalo. En sam se je zrinil v narodno skupščino, toda ne s številom glasov, marveč po milosti tedanjega volilnega zakona. Ta mož je iskal strehe na vseh straneh in končno jo je dobil pri Hrvatski seljaški stranki, ki ga je sprejela pod streho in ga napravila tudi za ministra. S tem je Hrvatska seljaška stranka dvignila pest proti velikanski večini slovenskega kmetijskega ljudstva. V tem dejanju je ves narod videl pravo izzivanje. Ta gospod pa je kmalu dobroto grdo poplačal. Nekaj časa je šel skozi drn in strn s hrvatskim narodnim gibanjem, podpisoval in sprejemal sklepe te stranke. Šel je celo tako daleč, da bi bil pristal on, oče centralizma, tudi na federacijo in ne vemo še na kaj. Ko se je pa prvič prilika nudila, je svojim dobrotnikom obrnil hrbet in prešel v strankarsko absolutistični tabor JNS.

Stranka slovenskega ljudstva ni mogla in ni hotela radi načelnih razlogov podpirati centralističnega absolutizma. Vsa vrata so ji bila odprta in vsi mandati so ji bili na razpolago. Toda radi svojih slovenskih načel in radi svojega, v slovenskem ljudstvu zasidranega programa je vse to moško odklonila. S tem je nastopila križevo pot preganjanja in trpljenja v vseh svojih udih. To je najtemnejša doba slovenske zgodovine. V debelih knjigah se ne bo moglo ohraniti potomcem vseh grozodejstev in nezakonitosti, ki so jih izvršili nad slovenskim ljudstvom. In kdo so bili rablji slovenskega ljudstva v tej najtemnejši dobi slovenske zgodovine? Nočemo imenovati imen, ker bi bilo prečastno za nje, da bi stali na tem mestu zapisani. Slovensko kmetisko ljudstvo jih pozna in jih bo z žalostjo v srcu obžalovalo, da so se rodili na slovenski zemlji.

Tukaj pripominjamo, da to ni hujskanje in ne obrekovanje. To je le konstatiranje žalostnih zgodovinskih dejstev. Junaki teh žalostnih dni se morajo pač sprijazniti z zgodovinskimi dejstvi.

Sedaj smo povedali, s kom imamo opravka. Ti ljudje skušajo sedaj v svojem glasilu pogrniti plašč pozabljenja nad vso zgodovino in svojimi zablodami. Kar je bilo, si mislijo, je bilo. Mi smo pa tukaj in imamo pravico še dalje opravljati in zavajati naše kmetisko podeželje. Delajo se, kakor da se med tem ni ničesar zgodilo in da na teh gospodih ni nobenega madeža. V tej zablodi si prisvajajo pravico izvrševati učiteljsko službo med slovenskim ljudstvom in na vse strani metati očitek in drugim podtikavati odgovornosti. V resnici dobrovoljna in pozabljiva je ta gospoda. Kakor spreten čarovnik čarajo sebe v nedolžni obliki na dan. Prav zato je pa bilo potrebno,

da smo posegli malo v zgodovino in samo v splošnih obrisih obnovili pravo podobo teh ljudi.

Ko smo to storili, bi bilo prav za prav naše delo z ozirom na to gospodo končano. Prvič jih naše ljudstvo že iz preteklosti dobro pozna. Drugič smo pa tudi poklicali zgodovinska dejstva pozabljivim ljudem zopet v spomin.

Ce o njih le še govorimo, deloma to radi tega, ker hočemo ob tej priliki povedati slovenski vasi nekaj načelnih besed.

Najprvo vprašamo:

Kdo naj naši slovenski vasi govori o naši slovenski miselnosti in kulturni načelnosti slovenskega kmeta? Mar ti ljudje, ki nikdar nobenega načela niso imeli, ali ga vsaj spoštovali niso? Mar ti ljudje, ki so slovensko vas celo dobo svoje žalostne zgodovine izdajali, zdaj centralizmu, zdaj radičevščini? Ti ljudje nimajo pravice govoriti in ne učiti slovenskega kmeta, kaj je slovenstvo naše vasi in kmetiska miselnost našega podeželja. Sami so se s svojim delom izobčili iz kmetске skupnosti in v kolikor hodijo in šarijo po podeželju in po slovenski vasi, pripravljajo samo pot neslovenski

SLOVENEK

JE VODILNI SLOVENSKI KATOLIŠKI DNEVNIK. PIŠE V DUHU KATOLIŠKE AKCIJE. STANE NA MESEČ 25 DIN. PIŠITE, DA VAM POŠLJEJO NEKAJ ŠTEVILK BREZPLAČNO NA OGLED. NASLOV: »SLOVENEK«, LJUBLJANA, JUGOSLOVANSKA TISKARNA.

in nedomači miselnosti v vas. Naša vas pa hoče ostati to, kar je vedno bila, slovenska, kmetiška, krščanska in iz teh virov svoje kulturne bitnosti hoče piti poživljajočo vodo kulture in iz teh misli hoče rasti in se razvijati k vedno večjemu napredku in samobitni slovenski kmetiški kulturi. Ta gospoda, ki ji je glasilo »Kmetiški list« v Ljubljani, pa s svojim delom ruši vse prvine slovensko-kmetiške miselnosti in kulture. S svojim pisanjem in govorjenjem se drži izhajenih potov svojih očetov, ki so rojeni iz liberalizma. Ni prav nobenega miselnega razločka med glasili slovenskega napredništva in med glasili te gospode. Enotni so si v naziranju, kako bi zrušili moralne temelje slovenske vasi. Ne delajo tega naravnost, marveč v ovčji obleki dobrohotnih ljudi, ki jim je na srcu slovenska vas, ki živi iz slovenskega kmetijskega sporočila in krščanske miselnosti. Ne štejemo se med tiste, ki bi videli na deželi vse v lepih barvah in bi iz samoljubnega oboževanja vasi ne opazili napak. Vemo pa eno in v tem smo edini s pravo slovensko vasio, da je jedro naše vasi, ki je vedno živele iz pravih korenin krščanstva, stebri slovenstva in stebri krščanskega življenja in s tem tudi stebri cerkve. Ko je v polpretekli dobi vse, kar ni zakoreninjeno v kmetiški zemlji, upognilo hrbet pod bičem diktatorskih nasilnikov, je to zdravo jedro naše vasi stalo trdno kot skala, ker je imele oporo v svojem krščanskem nra-
stvu. Samo to je ostalo. Tudi na kmetih se je upognilo mamilo in nasilju vse, kar je izgubilo oporo krščanske nravnosti.

Ti ljudje pa so bili že pred vojsko in seveda tudi po vojski v taboru nasprotnikov večine slovenskega ljudstva. Njihova duševna

hrana so bili liberalni časopisi, ki so jim polagoma izpodkopavali versko trdnost in s tem tudi nravnost, ki je v vsaj svoji resnosti živela v naših kmetijskih domovih. Vzporedno z versko mlačnostjo je korakala pri teh ljudeh tudi narodna neorijentiranost. Nič ni čudnega, da so se tem ljudem zatemnili pogledi, kaj je bistvo slovenstva in slovenskega programa. Lovili so se spočetka na vse strani, končno so pa premišljeno podpirali politiko in politične stranke, ki so naravnost rušile slovenstvo in tajile samobitnost slovenskega naroda. Vse to so delali z mirnim duhom, prav tako kakor v prejšnjih letih oni slovenski odpadniki, ki so pravtako z mirno dušo podpirali ponemčevanje naše zemlje. Tako, se zdi, je slovenstvo bistveno povezano z ono našo vasio, ki živi iz vere in slovenskega izročila. Nasprotno pa so vsi oni mrtvi udje na stebru slovenstva, ki so se ločili od tega živega izročila naše vasi.

V zadnjem času opazujemo nov pojav v našem javnem življenju. Iz naših industrijskih središč se trudijo nekateri mladi ljudje, da bi zanesli boljševiške ideje tudi na kmete. Kdor pozna in zasleduje miselnost gibanja na deželi, vidi, da se po vseh delih dežele pojavljajo ljudje, ki so se nekeje navzeli duha, ki je zelo soroden boljševiškim idejam, če ni to boljševizem sam. Ne rečemo, da so ti boljševiški agitatorji pravi komunisti ali boljševiki. Nel To niso! Pač pa so prišli pod vpliv psavih komunistov, ki razpenjajo mreže iz prostorov raznih višjih in nižjih šol, delavnic in raznih pisarn tudi po deželi. Tam je nekaj pravih komunistov, razgibanih in razgaljenih, ki skušajo zajeti tudi podeželje in ga vzgojiti v komunističnem smislu. Izkušnje, ki jih imamo iz zadnjih volilnih bojev za občinske volitve, nam pravijo, da se je pravim komunistom posrečilo, nekaj naših ljudi zajeti v svoje mreže, druge zopet omamiti s pripovedovanjem o komunističnem raju, ki ga po zgledu Rusije in Španije pripravljajo na svetu. Kateri so ti ljudje, ki tem novim prerokom prisluškujejo ali se jim celo udajajo? To je zopet oni del ljudi, ki je versko mlačen, ki so leta in leta čitali versko-mlačne ali brezverske časopise in so s tem izgubili ono oporo, ki odlikuje našo vas. Nič ne dvomimo, da se bo to gibanje v tej smeri širilo tudi po deželju, kolikor se bo v vasi zmajala živa vernost in nravnost. Zato je pa tudi boj teh ljudi v tem smislu usmerjen. Vero in cerkev napadajo, ti dve sili, ki sta nosili kulturo in versko zavest podeželskega ljudstva. Zato je pa edino obrambno sredstvo v tem, da se izročila naše vasi skrbno varujejo, razvijajo in ucvrščujejo.

Boj proti prevratnim mislim boljševizma bo uspešen v naši vasi — če se seveda ustvarijo mimo tega gospodarski predpogoji —, če bo v njej živo živela verska in slovenska zavest. To sta dva jezova, ob katerih se bo zlomilo boljševiško valovje. Zato je pa tudi delo za ti dve misli delo za slovensko vas in največje obrambno sredstvo proti boljševizmu. Tega dela pa ne bodo opravili ljudje, ki so se od-
tujili živim virom moči naše vasi. Dosedanje izkušnje nam govorijo, da so ti ljudje, pa naj se zovejo v raznih dobah tako ali tako, rušitelji prave slovenske vasi in njenega življenja. Kar je v naši vasi neslovenskega, tujega in zlega ter pokvarjenega, je prišlo iz dela teh ljudi. Ne rečemo, da nekateri od njih niso imeli morda dobrih namenov. Sami so bili iz slovenske vasi in njenega mišljenja in življenja izkoreninjeni, zato pa je bilo njihovo prizadevanje samo rušilno.

V vsako hišo »Domoljuba«!

KAJ JE NOVEGA

Še bomo volili

V zadnjem »Službenem listu« je izšel razpis volitev občinskih odborov za nedeljo, dne 8. decembra 1936 v naslednjih občinah:

Okraj Celje: Dramlje, Nova cerkev, Petrovčica, Polzela, Sv. Jurij pri Celju (okolica), Sv. Jurij pri Celju (trg), Sv. Pavel pri Preboldu, Smartno v Rož. dolini, Tabor, Vel. Pirešica, Vojnik (okolica) in Vransko.

Okraj Črnomelj: Adlešiči, Gradac in Semič.

Okraj Gornji grad: Bočna, Ljubno, Mozirje (okolica) in Rečica ob Savinji.

Okraj Kamnik: Krašna, Lukovica in Vočac.

Okraj Kočevje: Sodražica.

Okraj Konjice: Konjice (trg).

Okraj Kranj: Naklo in Smlednik.

Okraj Krško: Leskovec pri Krškem, Rače in Vel. Dolina.

Okraj Laško: Hrastnik-Dol in Trbovlje.

Okraj Litija: Dole, Kolovrat-Mlinše, Kresnice, Polšnik, Sv. Križ, Smartno pri Litiji in Višnja gora.

Okraj Ljubljana: Dobrova, Dol, Dolsko, Grosuplje, Log, Podgorica, Preserje, Račna, Rudnik, Slivnica-Zalna in Šmartno pod Šmarno goro.

Okraj Ljutomer: Veržej.

Okraj Maribor levi breg: Cerkvenjak, Jurovski dol, Pesnica, Sv. Benedikt v Slov. goricah in Ščavnica.

Okraj Novo mesto: Črmošnjice, Dvor, Trebnje in Velika Loka.

Okraj Ptuj: Grajena, Kog, Majšperk, Osluševci, Rogoznica, Slovenjvas, Sv. Andraž v Slov. goricah in Sv. Miklavž.

Okraj Radovljica: Kamna gorica in Koroska Bela.

Okraj Slovenjgradec: Slovenjgradec, Štanj-okolica in Velenje.

Okraj Škofja Loka: Stara Loka in Škofja Loka.

Okraj Smarje pri Jelšah: Rogatec, Podčetrtek, Sedlarjevo, Stoperice in Zetale.

Okraj Dolnja Lendava: Turnišče.

Skupaj bo torej volilo 6. dec. 80 občin.

OSEBNE VESTI

d Notranji minister dr. Korošec se je mudil te dni v Mariboru in Zagrebu.

d Vodstvo avstrijskega konzulata v Ljubljani je prevzel dne 3. novembra novimeno-vani generalni konzul dr. Herbert Schmidt.

d 70 let je dopolnil župnik Davorin Roškar pri Št. Ilju pri Slovenj. gradu. Bog živi odličnega duhovnika še mnogo let!

d Srebrni masniški jubilej je praznoval 18. oktobra bivši župnik v Radomljah pri Kamniku in sedaj izseljeniški dopisnik v Buenos Airesu v Argentini. Na mnoga letal!

DOMAČE NOVICE

d Prosvetno društvo Ljubljana — mesto pripravlja v nedeljo, dne 15. novembra t. l. mogočno manifestacijo naše misli v Ljubljani. Društvo, ki je bilo ustanovljeno šele pred dobrim letom dni, si je nabavilo krasen prapor, ki je iz bele, plave in rdeče barve, prapor, ki bo vsemu članstvu v ponos, čast in veselje. Da bo naša prireditev izpadla čim bolj slovesno, vabimo tem potom vsa bratska društva na deželi, da se udeležijo po svojih zastopnikih in zastavami svečanega razvija in blagoslovitve našega prapora. Zbirališče je ob 9 dopoldne na dvorišču nove stavbe Vzemne zavarovalnice, točno ob 10 se pa začne slovesnost v cerkvi Marijinega Oznajenja. Prapor bo blagoslovil sam Prezvise-ni g. knezoškof dr. Gregorij Rožman. Po končani slovesnosti v cerkvi, bo pa v veliki dvorani Uniona društvena proslava, pri kateri sodeluje članstvo, godba »Sloga« in pevsko društvo »Ljubljana«. Prapor, kateremu je botev ugledni odvetnik iz Ljubljane g. dr. Ivo Česnik in botrica ugledna gospa Sfiligo-jeva, je eden najlepših, kar so si jih v zad-njih časih nabavila naša društva. Vsa dru-štva, ki mislijo poslati zastopstvo z zastavo, prosimo, da se takoj javijo našemu tajniku

na naslov: Slavko Zupan, Ljubljana, Hoiz-apflov ul. 19. Bog živi!

d Slovesen sprejem novega g. župnika. Vrli verniki ljubljanske šentpeterske fare so svojega novega župnika g. Alojzija Košmerlja kaj slovesno sprejeli. Preteklo soboto so na-pravili umetno razsvetljavo z bengaličnim ognjem in godba in pevci so priredili krasno podobnico, kjer so sodelovale narodne noše in stotine vernikov s prižganimi svečami. Razna odposlanstva so izrazila g. županiku svojo vdanost. V nedeljo 8. novembra pa je bilo slovesno ustoličenje. Od župnišča do cerkve se je razvil velik sprevod. Na pragu hiše božje sta pozdravila cerkvena ključarja in izročila ključ. Novega župnika je ustoličil stolni kanonik g. dr. Tomaž Klinar. Naj ob-

Oglas je registr. pod S. št. 1753 od 17. XII. 1935.

sipa ljubeznjivi Bog novega šentpeterskega župnika z obilnim božjim blagoslovom.

d Državni in banovinski cestni fond. Pi-sali smo že, da se pripravljata omenjena ce-sna fonda in je bil tozadevni zakonski načrt poslan pred dnevi gospodarskim organizaci-jam v izjavo. Poglejmo si kratko njegove od-redbe: Ustanovita se dva fonda, eden pri gradbenem ministrstvu, drugi pri banovini; prvega upravlja gradbeni minister, drugega bap, izplačila iz njega pa dovoljujeta iz prvega finančni minister in ministrski svet, iz drugega gradbeni minister. Namen jima je izboljševanje obstoječih državnih in banovin-skih cest, ne pa gradba cest. Dohodki fondov bi bili (številke pomenijo dohodek v milijo-nih); naštejemo najvažnejše: od registracije vseh vozil (7), avtobusni vozni listki (4), ¼ carine od uvoza nafte in ¼ od mešanega ali čistega bencina (1.7), ¼ trošarine na ben-cin in nafto (30), od nakladanja ali razklada-nja blaga na državnih železnicah in v prista-niščih, 10 Din od tone (120!). Se mnogovrstni bi bili ti dohodki, ki bi znesli letno po pro-računu 244 milijonov. Za zboljšanje banovin-

Angleški šolarji volijo pod vodstvom svojega učiteljskega svojega predsednika, da se tako že zgodaj nauče uporabljati svojo državljansko pravico.

skih cest se sme porabiti le $\frac{1}{4}$ drž. cestnega fonda, $\frac{3}{4}$ pa menda za državne ceste. — Ne moremo razumeti, zakaj bi izplačila iz banovinskega fonda ne dovoljeval ban.

d 500 živih zajcev se ujeli. Pri Čakavcu so priradili te dni lov na zajce. Uspeh je bil velik in so ujeli kar 500 živih in jih odposlali v Svico, kjer jim za vsak par plačajo po 100 dinarjev. Na nekem mestu so nastavili zelo dolgo mrežo in v ta prostor nagnali zajce. Zajci so se vsi zaletavali v mrežo in se tako še bolj zmedli. Posebni za to izurjeni ljudje pa so jih polovili in jih spravili v kletke.

d Niso vsi zadovoljni. Učitelji novosod-ake podružnice JUU so na zadnjem zborovanju sprejeli resolucijo, v kateri obsojajo delo glavne uprave JUU, češ, da ta uprava svoje delo prestavlja na politično področje, namesto, da bi skrbela za učiteljstvo in šolo. S tem uprava učiteljske stanovske organizacije ruši vse mostove med učiteljstvom in med prosvetnimi oblastmi. Resolucija zahteva, naj se politika v stanovskem društvu že enkrat neha in onemogoči, ker pomeni politiziranje za stanovske koristi učiteljstva samo škodo. Učiteljstvo obsoja nepravilni postopek pri izključitvi treh članov iz JUU. Obsoja tudi pisanje glavnega glasila organizacije »Narodne prosvete« ter izreka zaupnico prosvetnemu ministru Stosoviču in načelniku oddelka za osnovno šolstvo pri ministru za vse uredbe sedanje vlade v korist učiteljstva. Pri volitvah novega odbora je bil izvoljen kandidat opozicije učitelj Zagorčič.

d Zopet nazaj v stare čase. S petrolejskimi svetilkami bodo razsvetljevali ceste v Virovitici. Mestna občina je sklenila to zaradi previsoke cene električnega toka.

d Najstarejše ladjedelnice na Jadranu so baje one na Korčuli. Znale so še iz dobe Liburnov, ki so s svojimi ladjicami ogrožali vso jadransko italijansko, takrat rimsko obalo. Korčulani so v graditvi ladij mojstri, a na žalost so danes skoro brez dela in brez zaslužka. Največji udarec je bil zanje v času, ko so začeli prihajati v promet parniki iz železa, najhujši pa je bil oni v svetovni vojni. Da bi si odpomogli, so pred desetimi leti ustanovili svojo zadrugo, ki je sicer dala nekaj več zaposlitve, vendar propadanja te obrti ni mogla zavreti.

d Tri manjše potrese so čutili na dan Vseh svetih v Zagrebu. Dognali so, da je bilo njih središče nekako 10 kilometrov od Zagreba proti Zagrebski gori. Znanstveniki pravijo, da je Zagrebska gora prav za prav neko potresno središče, ki leži očenem na črti Zagreb—Ljubljana. Ta črta je podaljšek one iz Neaplja in doživlja zelo pogostokrat potrese.

d Tudi Slovenci so prejeli nagrade za umetniška dela v poslopju nove narodne skupščine v Beogradu. Na Slovence odpade četrtina 400.000 Din. Nagradena so med drugimi umetniška dela Toneta Kralja, Tineta Kosa, Dolinarja Lojzeta, Goršeta Franoeta in Slapernika.

d Hrvacije se organizirajo. V Ljubljani živeči Hrvacije ustanavljajo svojo organiza-

cijo. Pred nedavnim so ustanovili podružnico prosvetnega združenja »Napredak«, sedaj so pa ustanovili tudi podružnico »Hrvatskega Radišca« za gospodarsko vzgojo mladine. In za vzgojo organizatorjev.

d Ukinjene mestne takse na vstopnice. Zagrebska mestna občina je na prošnjo športnih klubov ukinila vse mestne takse na vstopnice nogometnih tekem. Priraditelji so namreč vedno trdili, da se jim še tako dobro obiskane tekme ne obnesejo, ker morajo plačevati prevelike davščine tako državi kakor mestom. V Zagrebu je mestna taksa znašala 5 odstotkov kosmatega dohodka.

d Postrežnice. Zavarovanju postrežnic posvečajo delodajalci malo pozornosti. Zato nastajajo ob obolenju prizadetih spori o zavarovalni obveznosti, težave pri plačilu predpisanih prispevkov; opustitev prijav ima neprijetne posledice zlasti za gospodinje. Postrežnice so zavezane zavarovanju, če zaslužijo bodisi v naravi ali v denarju skupno več kot 200 Din na mesec. Zaslužek do vseh 200 Din na mesec ne ustvarja pri postrežnicah zavarovalne obveznosti. Vendar pa zava-

Kaj pomeni dobra krema za Vašo kožo, to opazite šele prav pri domačem delu. In KREMA NIVEA je vendar tako pocenil

Jugoslav.
F. Beierdorff & Co. d. s. o. j.
Maribor

**NIVEA
CREME**

rovalna obveznost nastane tudi, če znaša zaslužek nad 200 Din na mesec pri vseh delodajalcih skupno, pri katerih opravljajo dela postrežnice. Starost, trajanje zaposlitve ali zakonsko razmerje ne vpliva na zavarovalno obveznost. Delodajalec prosi Okrožni urad za zavarovanje delavcev, da po teh smernicah presoja za zavarovalno obveznost postrežnic. V dvomljivih slučajih naj se gospodinje obrnejo za pojasnila na urad.

d Slavno stolno cerkev v Djakovem, ki jo je postavil pokojni škof Juraj Strossmayer, je pred tremi leti poškodovan požar. Zgorele so orgle, poškodovane pa so bile tudi vse freske in ostala slikarija. Pred dnevi so pa postavili nove orgle, ki jih je zgradil Slovenec, strokovnjak Franc Jenko iz St. Vida nad Ljubljano. Stale so visoko vsoto sedemsto tisoč dinarjev, čemur pa odgovarja njihova izredna velikost. V nedeljo so orgle posvetili, nato pa je bil koncert, na katerem je igral tudi dekan stolnega kapitlja v Ljubljani kanonik dr. Kimovec.

d Podpisanih je že 34 milijonov ljubljanskega obligacijskega posojila.

d 307.000 potnikov je prišlo v Split od 1. marca do 31. avgusta 1936.

d 1 milijon dinarjev za razširjenje poštnege poslojpa v Banjaluki je dovolil pošni minister.

d Hrvatski kulturni dom so začeli graditi na Sušaku. Gradbena dela so proračunana na 16 milijonov dinarjev.

Kmetije!

**Vaša stanovska organizacija je
Kmečka zveza!**

d Uslužbenici finančne kontrole v Sarajevu so našli večje količine italijanskega cigaretnega papirja, ki je bil vtihoapljen v figah.

d Komisarja je dobila tudi belgrajska delavska zbornica, v kateri so vseskozi imeli v rokah škarje in platno socialni demokratije.

d Letošnja zima bo po izjavah vremenslovcev precej huda. Vreme ima sicer svoje muhe, vendar se da vsaj na splošno kaj povedati o bodoči zimi. Pege na soncu so letos vidnejše, nego v drugih letih, in v tem je po mnenju vremenslovcev verjetnost, da bo letos in tudi prihodnje leto mnogo padavin, dežja in snega. Mokremu poletju običajno sledi suha jesen in suhi jeseni zima z obilnim snegom in hudim mrazom. Pričakujejo, da bo celo že mesec november snežen in da

ostane njegov sneg do vigredi. Pa to so slutnje in najbolje je počakati.

d Delavci lesne stroke so se zbrali v Sarajevu na zborovanju. So ugotovili, da se razmere na lesnem trgu zboljšujejo, istočasno pa se položaj delavstvu poslabšuje. Podjetniki se vse preveč oprijemajo prakse, da svojim delavcem plačujejo nadure, delavstvo pa v velikem številu čaka na delo. Zato se bodo tudi lesni delavci borili za strogo izvajanje 8-urnega delavnika.

d Vse gre pri dobri volji. Te dni je potekla kolektivna pogodba v zagrebaški tekstilni tovarni »Tivar«. Vendar je nobena od strank ni odpovedala in se je zato samo od sebe podaljšala. Tovarna je pri tem sprejela neke izpopolnitve, ki so jih predlagali delavci. Nekaterim vrstam delavstva so bile mezde povišane. Podjetje se je obvezalo, da bo delavcem tudi letos izplačalo božične nagrade, le da bodo letos za 5000 dinarjev višje.

d 6000 din podpore je pravosodno ministrstvo nakazalo »Slovenskemu pravniku« v Ljubljani.

d Električno luč je dobilo ono soboto Tržišče pri Mokronogu na Dolenjskem. Tržišče je sedaj nekako središče prometa pri gradnji železnice St. Janž—Sevnica, zakaj tu so vsi obširni pisarniški oddelki podjetja inž. Dukčič, ki gradi važno železniško progo.

d Sina je pripeljal iz Španije. Komaj 18-letni sin Andreja Viličica iz Splita je pobeg-

Družinska Pratika 1937

je deliskana in se dobiva za ceno 5 Din v vseh knjigarnah in trgovinah po Sloveniji. Opozorjamo posebej na razpisano nagradno tekmovanje v novi pratiki

Vedno enake tožbe!

To je strašno z mojim perilom ... iz pralnega korita k ...

... živnemu stroju, od živalnega stroja zopet v korito!

Kako naj perem svoje perilo temeljito, pa vendar prizanesljivo?

Napačno je verževati pri milu — na škodo perila. Manj vredna mila izkudujejo tkaninam. Samo zares dobro jedrnatu milo pere perilo temeljito in prizanesljivo.

SCHICHTOVO MILO JELEN

varuje perilo

ZA NAMAKANJE ŽENSKA HVALA

nih z dvema Bosancema kot slepi potnik od doma in prispel z ladjo v špansko pristanišče Alicante. Tam so zahtevali, da se jim izroče slepi potniki, da jih bodo poslali na pojišče. Kapitan ladje je res izročil vtihotapljenca miličnikom, ki so jih vtaknili v svoje vrste in jim plačevali po petnajst pezet na dan. Hoteli so od njih tudi to, da se vpišejo v milico, vendar tega pustolovec niso hoteli narediti. Kmalu pa jih je veselje, bojevati se za tuje koristi, minilo in so vsak dan pohajkovali ob obali in iskali parnik, ki bi jih odpeljal domov. Na srečo pa je bil Viličičev oče tako korajžen, da je odšel po svojega sina in ga srečno pripeljal domov.

d 25 let je minulo te dni, odkar so v Ljubljani odprli prvi pomožni razred za manj nadarjene otroke. Pomožna šola je sedaj nastanjena v poslopju na ljubljanskem Grabnu in ima šest razredov. Pomožno šolstvo pa se je razvilo tudi po drugih slovenskih krajih, tako v Mariboru, v Mostah, na Viču, v St. Vidu nad Ljubljano, v Polju, v Trbovljah, v Celju, v Šoštanju in v Murski Soboti. Duša ljubljanske pomožne šole, ki je bila tudi prva učiteljica v prvem razredu sedanje pomožne šole in opravlja to težko službo že 25 let, je gđ. Anica Lebarjeva. Bog jo živi!

d Važen izum našega rojaka. Slovenec Feliks Križan, ki živi v Tuzli, se je dolga leta baval z vprašanjem, kako bi nadomestil bencin kot pogonsko sredstvo za avtomobile z drugim, ki bi bilo cenejšje in bi pridobivalo ne bilo odvisno od tujine. Sedaj se mu je posrečilo izumiti tak stroj, za katerega pravijo časopisi, da je ne samo odličen po tehnični izvedbi, temveč tudi ekonomičen v uporabi kuriva. Za pogon se uporablja plin iz premoga. Tako porabi avtobus na 100 km le 35 kilogramov premoga, dočim je do sedaj porabil za isto daljavo 20 kilogramov bencina. Novi stroj so že preiskusili in se je povsod obnesel v polni meri. Če preračunamo stroške pri uporabljanju obeh pogonskih sredstev, vidimo, da bi avtomobil porabil za 100 km 140 Din, dočim porabi novi stroj s premogom le 17.50 Din. Za ta novi stroj in tudi za izumitelja vlada veliko zanimanje, kajti izum pomeni v mnogočem osamosvojitve od tujine in uporabljanje premoga, ki ga imamo v izobilju.

d Te dni je nekdo ukradel v pisarni okr. cestnega odbora v Novem mestu iz zaklenjene železne blagajne 7161 din. Pisarno je odklenil, prav tako tudi blagajno, ki je bila zaklenjena s tremi različnimi ključi. V blagajni je bilo še več vrednostnih papirjev v skupni vrednosti 250.000 Din. Toda teh papirjev tat ni vzel, le razmetal jih je po sobi. Ko je zjutraj hišnica odprla vrata v pisarno, da bi

pospravila, je zagledala odprto blagajno in razmetane papirje. Takoj je obvestila gospoda blagajnika, nato pa še tajnika, ki sta vso zadevo takoj javila orožnikom.

d Telefonske centrale so otvorili s 1. novembrom pri pošti Kropa.

d Finančni upravni odbor dobe vsa naša državna gledališča. V teh odborih bodo poleg upravnika še načelnik šolskega oddelka banske uprave ter uradnik finančne direkcije. Ta odbor bo skrbel za denarno stran gledališč.

d Cene pšenice se bodo najbrže dvignile in to zato, ker prične družba Prizad nakupovati pšenico. Dobaviti mora Nemčiji 5000 vagonov tega žita.

d Kruh se je v Ljubljani podražil ter velja odslej kg belega kruha 4.50 din, polbelega 4 in črnega 3.50 din.

d Neopravičljivo povišanje krušnih cen. Ze nekaj časa je bilo med pekovski mojstri v Ljubljani opaziti gibanje, ki je šlo za tem, da se zvišajo cene kruha. Oni ponedeljek so Ljubljanci na svoje začudenje morali plačati za kruh pri kilogramu 50 par več, kakor prej. Dejansko imamo torej zvišanje cen pri kruhu 50 par pri kilogramu. Pekari opravičujejo to zvišanje cen s poskokom cen za moko, češ da so cene poskočile tudi pri moki. Pri tej priliki se spomnimo na podobno ukrep pekov v Zagrebu, kjer je posegla vmes mestna obrtna oblast, ki je povišanje cen preprečila ter zagrozila za vsak dvig cen pri prodajanju kruha s strogo kaznijo. Pekari so hoteli v Zagrebu — ko jim ni uspela želja za povišanje cen — odtrgati pri količini kruha toliko, da bi namesto 1 kilograma prodajali samo 90 dkg kruha. Oblast je preprečila tudi to. V Ljubljani so narasle cene moki v spekerijskih trgovinah za 25 par pri kilogramu. Pekari, ki kupujejo moko na debelo, plačujejo sedaj moko k večjemu za kakih 5 do 10 par višje kakor prej. Zato še torej ne more biti opravičljivo, da bi se pri kruhu podražila cena kar za 50 par. To tem manj, ker so pekari do sedaj že pri belem kruhu toliko zaslužili, da bi bilo povišanje sedaj po zadri-

lih, ki nam jih dajejo poučeni obrtniki, res neopravičeno.

d Dalmatinski vinogradniki upaje. Trgategv v Franciji je bila letos slaba. Tako bodo morali Francozi začeti kupovati vino drugje. Na to polagajo velike nade in pričakovanja tudi dalmatinski vinogradniki, ki imajo kljub temu, da je bila letošnja trgategv veliko slabša, kakor lansko leto, še vedno skornj polne kleti.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Nad 70% za JRZ. Dne 8. novembra so bile občinske volitve v vsej drinski banovini. Volitve so potekle povsod v redu in miru razen na dveh, treh mestih, kjer je prišlo med volivci do manjših sporov. Drinska banovina ima 37 okr. z istotolikimi mesti. Toda volitve so se vršile samo v 30 okrajnih mestih, ker ostala okrajna mesta volijo občinske uprave po zakonu o mestih občinah. V teh 30 okr. mestih, kjer so bile 8. t. m. volitve, je dobila JRZ 23 občin, celokupna opozicija pa 7, kar predstavlja 77% v korist JRZ. Za kmečke občine volivni uspehi še niso popolni ter končnovoljavni, toda že po doslej dobljenih podatkih se lahko z gotovostjo računa, da bo JRZ dobila nad 70% vseh občin, dočim bodo ostanek občin dobile vse ostale opozicijske skupine in stranke, ki so se volitve udeležile.

d Ta presneta cenzura. »Delavska politika« se je spomnila, da je oblast leta 1920 zaplenila dve brošuri, ki jih je napisal Fran Erjavec, sedanjí poročevalec v prosvetnem ministristvu. Notico je brž pograbil »Slov. Narod« in za njim še »Jutro«. To pogrevanje cenzure pred 16 leti pa je nekatere rodoljubne kroge spravila v veliko zadrego. Pravkar so namreč nameravali izdati zbirko rodoljubnih popevk sedanjega podstaroste SKJ Engelberta Gangla, ki jih je proizvajal ta veliki budilec naše mladine še pred letom 1920 in jih poklanjal šolski mladini in učiteljem, ki so prirejali rodoljubne akademije. Pa ti začno socialistična in »nacionalistična« glasila govoriti o cenzuri in zbirka bo najbrž padla v vodo. Zgodovinarji jo bodo zelo pogrešali, ker na književnem trgu teh popevk ni več.

d Velja tudi za Slovenijo. V Imotskem v Dalmaciji je imela te dni shod bivša Hrvatska stranka, na katerem je med drugimi govoril tudi dr. Pernar iz Zagreba. Ta je najprvo ostro napadel komuniste. Z vso silo je bilal pisatelja Krlježa. V ostrih besedah je obsojal komuniste ter jim očital, da komunisti hrvatskemu narodu streljajo v hrbet. Take kukavice, gosence in kobilice bo najprej treba dejati v verige ter jih postaviti pred sodišče naroda. Nekateri danes kličejo:

Slovenski dom

JE NAŠ CENENI POPOLDNEVNİK, KI GA SVOJIM ČITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PIŠITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILK LISTA NA OGLED,

Ko spanske bele čete vkorakajo v ozemlje, ki so ga osvobodile rdečega jarma, jih povsod navdušeno pozdravljajo

Naj živi ljudska fronta! Toda Stjepan Radić je na Hrvatskem že pred 35 leti napravil ljudsko fronto. Nekateri šepetajo, češ da dr. Maček ni dosti radikalen in socialen. Zapodite take ljudi od sebe, ker vam streljajo v hrbet!

d Povest o nevernih Tomažih. V Mionici okraj kolubarski v Srbiji je ono nedeljo imela JRZ svoj javni shod, na katerem je govoril minister Juraj Janković, ki je med drugim dejal: »Bili so tudi neverni Tomaži, ki so vladli g. dr. Stojadinoviča prerokovali kratko življenje. Pa so se ogoljufali. S svojim delom homo dokazali, da smo vredni voditi politično in gospodarsko življenje jugoslovanske države v boljšo prihodnost. Prepričani smo, da smo svojo stranko JRZ ustvarili z ljudsko voljo, ne pa od zgoraj.«

d Zopet eden. Zanimiv, a poučen, primer se je pripetil v Novem mestu v času pred občinskimi volitvami. Te dni je imel dogodek svoj konec na sodišču, kjer je bil bivši naš župan iz JNS-arskih vrst g. Klemenčič, obsojen na 900 din kazni. Nekoč pred volitvami je banovinsko tajništvo JRZ poslalo na naslov g. Grebenca Leopolda v Novo mesto dopis, ki pa ga g. Grebenec ni dobil nikdar v roke. Poizvedbe niso mogle ničesar ugotoviti. Lepega dne pa se je izvedelo, da je to pismo kazal okrog po Novem mestu bivši upan g. Klemenčič. Bile so za to na razpolago tudi priče. Lastnik dopisa, t. j. tajništvo JRZ, je vložilo proti g. Klemenčiču kazensko ovadbo zaradi tatvine pisma. Na razpravi se je g. Klemenčič zagovarjal tudi s tem, da ni kazal okrog originala, marveč prepis dotičnega pisma. Sodišče pa se je prepričalo, da je kazal original, zaradi česar je bil g. Klemenčič obsojen. Sedaj bi bilo vsekakor dognati tudi drugo okolnost: kako je moglo priti pismo g. Klemenčiču v roke.

d Iz Jugoslov. strokovne zveze je izstopilo katoliško delavstvo pri podjetju Belčijan Boštjan v Komendi. Delavci so se na novo organizirali v Zvezi združenih delavcev, ki hoče korakati in se boriti za svoje pravice vzajemno z večino slovenskega kmetijskega naroda.

d Zločinsko delo političnih nasprotnikov. Matijo Stepinca, brata zagrebškega nadškofa pomočnika, so v rojstnem kraju v Krašiču pri Zumberku napadli neznanci in ga težko ra-

nili. Na poti domov so ga prijeli in ga tako neusmiljeno pretepali, da se je krvav zgrudil. Zločinci so nato naglo pobegnili. Stepinac je bil pri zadnjih volitvah izvoljen za župana na listi bivše HSS in se zaradi tega ne zdi neopnovana sumnja, da je zločinec delo političnih nasprotnikov.

d Minister Spahe je imel po Bosni shode, na katerih je tudi napovedal zakon o minimalnih plačah in nov volilni red s tajnim glasovanjem

V Londonu imajo že sedaj velike skrbi zaradi obleke, ki jo bodo oblekli pri svečanostih kraljevega kronanja prihodnje leto, kakaj v deželi tradicij so natančni predpisi za obleko za udeležence svečanosti. Barunasta obleka s dragocenimi čipkami in dolgo vlečko, obdana s hermelinom, kakor jo vidimo na sliki, je predpisana za žene perov. Velja vsaj okrog 100.000 dinarjev

Bog je povsod. Če se povzdignem v nebo, o moj Bog, si ti tam; če grem doli v pekel, si ti tukaj. (Sv. Pismo.)

Madrid, kakršnega vidijo čete belih z letala. — Levo v ozadju bivša kraljeva palača s parkom.

NESREČE

d Gospodarska poslopja so zgorela do tal poseselniku Francu Fakinu v Šikolah na Dravskem polju.

d Hiša je zgorela posestniku Alojziju Raku na Zg. Hudinji pri Celju.

d Požar za požarom. V mariborski okolici so bili te dni veliki požari. V Zgornji Bistrici je v noči na ponedeljek uničil požar gospodar. poslopje posestnice Ozimič. Ogenj je bil tako velik, da so mislili ljudje, da gori bistriška tovarna. — V St. Vidu pri Vuzenici je zgorela hiša posestnika Mihe Pačnika. Uničena je tudi zavarovalna polica, škoda pa se ceni na 24.000 din. Pri Sv. Primožu nad Vuzenico je ogenj upepelil hišo in hlev posestniku Francu Lorenciju ter je škode 32.000 dinarjev. V Bukovcu pri Pragerskem je zgorela shramba za sadje posestniku Jož. Vrečko in je uničenih nad 1000 kg jabolk. — V Selah pri Zg. Polskavi je uničil požar gospodarsko poslopje župana Karla Poharca.

d Pri padcu z zidarskega odra je potila lobanja desetletni delavčevi hčerki Anici Cerkovnik v Trzinu.

d Tovorni vlak šipadove železnice je padel v brezno v bližini Drvarja. Štirje železničarji so bili ubiti, dva pa hudo ranjena.

d Še dva pogorelca. V Leviču pri Slov. Bistrici je bil velik požar, ki je uničil imetje dveh posestnikov. Goreti je začelo gospodarsko poslopje posestnika Ivana Kegua. Poslopje je ogenj uničil do tal, z njim vred pa vso zalogo krme in slame ter gospodarsko orodje. Škoda se ceni na 22 tisoč Din. Z gorečega poslopja je preskočil ogenj na gospodarsko poslopje posestnika Jožefa Cernejškega, kateremu je zgorela poleg hlevov tudi še hiša. Oboje poslopij si je Cernejšek postavil na novo šel' letos, ker je januarja meseca pogorel. Ogenj mu je uničil tudi čencljak, v katerem je imel 26 velikih panjev čebel. Škode trpi 43.000 Din. Pri posestniku Kegui je spal hlapec Bernik na hlevu v senu ter se je prebudil šele, ko je vse naokrog gorelo. V zadnjem hipu se je rešil s skokom iz višine na tla, zadobil pa je močne opekline. Gašenje velikega požara je bilo zelo otežkočeno, ker je gasilcem zaradi oddaljene vode nedostajalo

cevi ter so morali s škafi nositi vodo do motorke. Vendar se jim je posrečilo, da so preprečili še večjo nesrečo.

d Lobanje si je prebila. Dolavčeva žena Frančiška Capuder iz domaške okolice je prišla v nedeljo v Ljubljano, da obišče grobove svojih pokojnih na ljubljanskem pokopališču. — Prenočila je pri svoji sestri. Ponoči je vstala ter šla po hodniku, ker pa ni poznala poslopja je strnoglavlila po nerazsvetljenih stopnicah ter obležala nezavestna. Capudrova si je prebila lobanjo ter dobita pretres možganov. Njeno stanje je nevarno.

d Pri padcu v občestni jarek je 75 letni nezaposleni rudar Puh Matevž iz Potoške vasi pri Zagorju dobil poškodbe, ki jim je v bolnišnici podlegel.

d Med delom v gozdu je padel in si nevarno pretresel možgane 67 letni Matevž Puš iz Malega vrha v občini Šmarje pod Ljubljano.

d Tilnik si je zlomila. Ono soboto je umrla 35 letna Angela Koritnik iz Toplice pri Zagorju. Koritnikova je že dolga leta bolehal na epilepsijo, ker se je nekoč, ko je še delala pri bivši steklarni, prestrašila psa in je od takrat imela stalno božastne napade. Kljub velikim reševanjem je kot hči upokojenega rudarja prenašala ponižno in voljno svoje veliko trpljenje. V soboto zjutraj jo je zopet napadla božast in jo vrgla na tla. Pri tem pa je padla tako nesrečno, da si je zlomila tilnik in bila v par minutah mrtva.

d Razne nezgode. Ono soboto se je v Ljubljani ponesrečil 31-letni delavec Štefan Kralj z Opekarske ceste. Pod njim se je zlomila deska tako, da je padel na tla. Občutno si je poškodoval levo nogo. — V Novih Jaršah pri Ljubljani je padla po stopnicah 3-letna Darinka Mihovič, hči snazilke. Pri padcu se je otrok poškodoval na glavi ter so se mu pretreli možgani. — V Vižmarjih pri Ljubljani je povozil neznan ljubljanski avtomobilist 6-letno Justino Zevnikovo, hčerko kočarice. Deklica je dobila poškodbe na glavi in po telesu. Stanje obeh je zelo nevarno. — 33-letni drvar Ivan Kortnik iz Smihela pri Mozirju se je pri delu v gozdu vsekhal v nogo in se močno poškodoval. — Nogo se zlomilo zavračanju na rudniški železnici Remsu Ivanu v Trbovljah. — Zaklopka pri vozičku je udarila po vratu in pretrgala sapnik delavcu Zidarju Stanislavu v Trbovljah. — Mizarski stroj je odrezal prste na desni roki 27-letnemu mizarskemu pomočniku Avgustu Eberlu iz Podkorena pri Kranjski gori. — Pri padcu si je zlomila roko 4-letna Matovt Ana od Sv. Prijoža pri Celju. — Lesen drog je zlomil nogo 2-letnemu Samcu Alojziju iz Svibna pri Radečah. — Pod voz je padel ter obležal s strto nogo 13-letni dijak Ivan Toličič iz Št. Janža na Dravskem polju. — Mihael Vidovič, viničar pri Sv. Andražu v Halozah se je pri klanju svinje nevarno porezal na roki. Nastalo je zastropenje krvi in so morali Vidoviča nemudoma prepeljati v bolnišnico v Ptuj. — Z lestve je padla 50-letna Liza Roškar, posestnica pri Veliki Nedelji. Pri padcu je dobila smrtnonevarno poškodbo na glavi.

NOVI GROBOVI

d Se na desni združimo. — V Blagovici je umrl posestnik Miha Omahen, brat g. župnika v Dragatufovi. — V Elgradu so pokopali Zinko dr. Ribarjevo roj. Kastelic, vdovo po ministru. — V Tacnu pod Šmarno goro je mirno v Gosposodi zaspala Polona Novak. — V Vurbergu je umrla Marija Pupis. — Na Vrhniki je odšel

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Stanovska zavest je predpogoj uspešnega gospodarskega dela

Dasi kmečka zveza ne obstoja še niti eno leto in je bila primorana dosedaj delati predvsem na izpopolnitvi lastne organizacije, se je vendar že očitno pokazalo, da jo čaka največ in najboljši hvaležnega dela ravno pri reševanju perečih gospodarskih vprašanih, da omenimo za danes le eno, ki je nedvoumno najbolj pereča, t. j. kako zagotoviti našemu kmetu primerno ceno za njegove pridelke, kako mu zagotoviti primeren vpliv na določanje cen kmečkim pridelkom.

Ko pa iščemo pota in načina, kako to doseči, moramo vedno izhajati od zaključka, da je to mogoče edinec potom krepkega blagovnega združništva, t. j. potom združnosti za vnovčevanje kmečkim pridelkom. Zato smo na pr. na ustanovnih obecnih zborih, ki so se vršili tekom letošnjega leta, pa tudi pri vsaki drugi priložnosti, jasno in nedvoumno izpovedali, da smatramo za dolžnost današnje generacije (rodul), da gre z isto vneto na ustvarjanje blagovnega združništva, kakor so sli pred nekaj desetletji naši predniki, ozir. naši stariši kovačji, na ustvarjanje kreditnega združništva.

Značilno pa je, da ko mi pripisujemo združništvu koliki pomen in bodočnost v našem gospodarstvu, ko kličemo na združno delo, da tolikokrat naletnemo na ugovor: »Naše ljudstvo še ni zrelo za združno delo.« Izgleda, da je to najmodernejša »ugovore« v vprašanju našega združništva, to je odgovor, ki nam ga za vsaki drugi, tretji, s katerim o tem razgovarjamo. Ta trditve je tako pogosta, da se mora vsakdo, ki se zaveda, kako je pri nas ravno uspešno gospodarsko delo potrebno, ki se zaveda tudi, da je od združništva pričakovati največjih gospodarskih uspehov, vprašati: Ali je to res? In zakaj naj bi bilo res?

Medtem, ko so nekatere naše združne ustanove obhajale že zlate jubileje, ko so prvi naši združni delavci že pod zemljo, mnogi pa osiveli veterani, ko imamo že združno književnost, združno šolo, ki je združništvu vsemu našemu delu vtišnilo svoj pečat (ne le gospodarskemu) itd. itd., pa nekateri tako ravnodušno ugovarjajo: »Naše ljudstvo še ni zrelo...«

Nehote se človeku vsili misel, da to ne more biti res. Toda, če je res — se nehote vprašamo nadalje — da naše ljudstvo še ni zrelo za združno delo, kdaj pa potem bo? Ali nam je treba tega le počakati prekritih rok, ali je treba delati? Kako delati?

Združna zavest je vrhina, ki uspeva le v družbi z nekaterimi drugimi. Vrline, brez katerih si dobrega (kmečkega) združarja sploh misliti ne moremo, so: živa stanovska zavest, poleg te pa čut za skupnost, volja za resno in pošteno delo, želja za napredkom volje.

Toda glavno šele pride. Teh vrlin namreč ni mogoče vcepiti množici enkrat za vseh; nasprotno: vsakega človeka posebej moramo najprvo vzgojiti za stanovsko zavednega, borbenega kmeta in šele potem ga začnemo vzgajati za praktičnega združarja. Ljudi, zlasti mlajše, v krajih, kjer združništva še ni, ravno tako kot tam, kjer imajo združnost že dovolj in že uživajo njihove blagodati.

Saj se skoraj neverjetno sliši, pa je vendar res, da so v krajih, kjer imajo recimo posojilnico, konzum, mlekomarno, strojno in še kakšno drugo združno ravno tako malo zreli za združno delo

po večno plačilo bivši dolgoletni vrhniški župan, zdravnik dr. Janko Marolt. — V Reki pri Hočah je umrla učiteljica Antonija Regel. — V Ljubljani so umrli: 88-letna Marija Dostal roj. Prosenc, 86-letna Marija Skrajnar, vdova po viš. fin. svetniku Marica Ponebšek roj. Tomičič, Frančiška Zgonec roj. Peterlin, 77-letni posestnik Pavel Povše, pisarniški ravnatelj v p. Ivan Dražil in šolski upravitelj v p. Friderik Repovž. Naj počivajo v miru!

(zlasti mlajši), kot kje drugje, kjer so v enem in drugem šele začelniki. Zakaj? Na dobrino, ki jim jih združništvo nudi, so se že tako privadili, da jih smatrajo za samozasebi umevne, kot nekaj, kar bodo imele, če se združna misli še tako izneverijo. Tako prav za prav le črpajo rezerve, ki so jih nabrali stariši, pridnejši in boljši pred njimi, ko jih bodo izčrpali, bodo vse skupaj pokopali, siličujoč se na razmere, prihodnji rod pa bo moral začeti iznova.

Le ker pozabljamo, da je treba vsakega človeka posebej slanoško in združno vzgojiti, doživljamo, da zlasti mlajši, ki so bili do sedaj našega združništva znanih v največji meri deležni, oporčeno ugovarjajo, da stariši niso nič naredili. Kot rečeno: Tako samozasebi umevno se jim zdi vse, kar jim združništvo nudi, da so pozabili, koliko se je moral nekdo pred njimi truditi, da je vse to ustvaril.

Zal da je v današnjih težkih in razviranih časih celo v naši vasi, ki je slejkoprej najvažnejše torišče našega združnega dela, čedalje več sebičnosti, nezaupanja, da celo mržnje in sovražstva. Vsak skuša ležati časa in razmer prevladati na druge, pri čemer se mnogi niti pred očito krivico ne obotavljajo. Da se v takem ozračju težko razvija slanoška in združna zavest, je pač vsakemu jasno. Če k temu prišljemo še šikaniranje in preganjanje, ki jih mora trpeti naš kmečki stan, ne izvenimo naše združne organizacije, nam končno postane umljivo, če kdo trdi, da naše ljudstvo še ni zrelo za združno delo, čeprav je resnica v bistvu drugačna.

Kmečka zveza se zaveda, katike naloge jo čakajo baš pri povzdigu našega kmetištva. Kmečka zveza pa ima tudi dobro voljo, da našemu kmetu v resnici pomaga in to čim prej. Zato se nam je zdelo potrebno, da — v boljše razumevanje poznejših člankov — jasno izpovemo, kaj je naš cilj in kako ga mislimo doseči.

Naš cilj je pozadruženje našega gospodarstva, slanoška in združna vzgoja pa sredstvo, ki vodi k temu cilju.

Iz pisarne Kmečke zveze

Ustanovni občini zbori Krajevnih kmečkih zvez. V nedeljo, dne 15. novembra 1936.

Mengeš. Po prvi sv. maši v Društvenem domu. Govori g. Benko.

Dol. Logatec. Ob 3. popoldne v Društvenem domu. Govori g. Brodar. Notranici, pridite v obilnem številu.

Vse krajevne kmečke zveze opozarjamo na okrožnico, ki smo jo te dni razposlali v zadevi koledarja Kmečke zveze. — Naročite potrebno število izvodov čimprej.

Opozorilo kmečkim dolžnikom

Po določbah Uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov z dne 26. sept. 1936 mora vsak kmečki dolжник, ki se hoče poslužiti ugodnosti iz te uredbe, zahtevati od občinske uprave, da mu izstavi na predpisanem obrazcu potrdilo o tem, da je kmet. To potrdilo mora predložiti svojem upniku — denarnem zavodu (hranilnici, posojilnici, banki in pod.), najpozneje v 1 mesecu, da bodo mogli denarni zavodi njihov dolg obračunati po določbah uredbe in ga pravočasno prenesti na Privilegirano agrarno banko. Opozarjamo na to, prizadejte dolžnike, ker jim utede ev. nastali škoda, ako se ne bodo pobrignili za potrdila.

Pravilnik za izvršitev uredbe določa, da morajo kmečki dolžniki na poziv upniških denarnih zavodov, odposlani najpozneje do 20. nov. 1936, plačati takoj neposredno Agrarno banki prvi obrok (tiniteto). Poziv naj vsebuje tudi pripombo, da ima Agrarna banka pravico zahtevati v slučaju neplačila takoj plačila celotnega dolga po redni sodni poti. Prvi obrok znaša Din 10.50 od vsakega Din 100. — dolga, kakor bo ugotovljeno na podlagi členov 28, 29 in 30 uredbe.

Opozarjamo tudi na to, da smo zahtevali od Agrarne banke potrebna pojasnila o raznih nejasnih določbah uredbe in pravilnika ter potrebna sredstva in fiskovine za razpošiljanje pozivov in obračunov.

RAZGLED PO SVETU

Bratomorno klanje v Španiji

Ko to pišemo, je usoda Madrida zapečaten. Ljuti boji — prsa ob prsa — se vrše v vseh predmestjih španske prestolnice. Vladni marksisti so napravili v važnejših ulicah barikade in spremenili mnogo postopij v mestu v prave trdnjave. Seveda so nacionalistične čete, ki prodirajo v madridska predmestja, od središča Madrida kaj različno oddaljene. Tako poročajo, da so nacionalistični oddelki nenadoma zavzeli veliko kaznilnico v Madridu in osvobodili več tisočev talcev, ki bi jih bili sicer marksisti najbrž vse do zadnjega pomorili. Druga predmestja, zasedena po nacionalistih, pa so deloma še vedno celo do 4 km oddaljena od središča prestolnice.

Madridska vlada uradno poroča, da se je

že preselila v obmorsko Valencijo. Vendar ni izgubila — vlada namreč — upanja na zmago. Prenoviti hoče armado in se boriti do konca.

Nacionalistični general Franco pa je naslovil proglas prebivalstvu Madrida preko radia in preko letakov, ki so jih metala letala. Tam pravi: Meščani! Madrid bo kmalu osvobojen. Bodite mirni in držite se daleč od bojišča. Vaše družine naj bodo v hišah. Nacionalistični oddelki vas bodo varovali in branili. Nihče naj se ne boji. Kaznovani bodo samo tisti, ki so storili zločinska dejanja. Vrzite orožje proč in ne sledite več tistim, ki so vas ogoljufali. Združite se z nami z vzklikom: Živijo Španija!

NEMČIJA

s Silno napredovanje nemškega oboroževanja. Kako silno je že napredovalo oboroževanje Nemčije, kaže poročilo, ki ga je objavil praški »Venkov« od svojega ženevskega poročevalca, ki je bil te dni v Nemčiji. Ta pravi, da ima danes Nemčija že 10 divizij po 600 težkih tankov in da jih bo imela v dveh letih 12. Utrdbe ob Renu so gotove in v vsaki trdnjavi je 50 letal. Nemci bi mogli v primeru vojne s svoje meje obstreljevati Pariz. Vsak dan se izdela v Nemčiji 10 težkih topov, 1000 strojnih pušk in na desetine letal. Nemška vojska upravlja ima baje tudi posebna sredstva, da more ustaviti na daljavo delovanje vsakega elektromotorja, s tem tudi vsak avtomobil in vsako letalo.

AVSTRIJA

s Novi koroški deželni glavar. Koroški »Slovenec« piše: Kancler je imenoval za novega dež. glavarja Koroške vodjo domovinske fronte in dosedanjega glavarjevega namestnika dr. Arnolda Sucherja. Novi dež. glavar nam Slovincem ni nikakor nepoznana oseba. Že opetovano je nastopal v naših krajih kot govornik dom. fronte in si s svojim tudi nam Slovincem pravičnim stališčem pridobil splošno zaupanje ljudstva. Novega dež. glavarja čakajo težke naloge. Ne najzadnja med njimi je potreba ureditve in dokončne rešitve slovenskega vprašanja v deželi. Za to velevažno delo mu bodo stavili Slovenci vse svoje sile na razpolago.

s Razočarani se vračajo iz sovjetskega »raja«. Listi pišejo, da se je zadnje dni vrnilo iz Sovjetske Rusije več avstrijskih marksistov, ki so bili zbežali tja po polomu socijalističnega prevrata v Avstriji. Ti marksisti se že čez Poljsko vrtni v Avstrijo in se tam javiti oblaščtvom; pravijo, da so tako razočarani, da rajši žive v avstrijskih kaznilnicah, kakor »v svobodi« sovjetske Rusije. — Sv. oče je ugodil prošnji avstrijskih škofov, naj se božja pot Marijino Celse, ki jo, kakor znano, oskrbujejo očetje benediktinci, dvigne v opatijo. Dosedanji superior p. Weyer je bil imenovan za opata v St. Lambrechtu. Opat dr. Hermann Peichl OSB pa je dobil nalogo, da organizira ureditev nove marijacele opatije.

s To in ono. V Babi pri Košuti se je ponesrečil 19letni Miloš Naglič iz Kranja. Prepeljali so ga v celovško bolnišnico. — Krojaču Petjaku na Ledu pri Rudi so ukradli kravo, vredno 420 S. — Vlomili so v poštni urad v Smarjeti v Rožu ter odnesli 1902.96 S. Za storilci ni sledu. — V Wolfsbergu so blagoslovili novo infant. kasarno. — Vilo pokojnega dr. M. Juga je kupil tovarniški rav. inž. Sagošchen. — V Mohličah je umrla užitarica Marija Hanzur. — Dež. vlada bo tudi letos sprejemala za zaostanke realnega davka drva in bo plačevala 9 S za mehke, 12 S za trda. — Roparski napad je izvršil neznanec na župnika Brunnerja v kraju Zweinitz v Krški dolini. Župnika so dobili zjutraj nezvestnega v njegovi sobi. Drugi dan so prijeli pos. sina Maksa Genserja, ki je zločin priznal.

s Vedno srečna je pač Anglija. Po svojem starem receptu stoji spet izven evropskih taborov in sporov. Moskva in Berlin se potegujeta za angleško prijateljstvo. Pozornost je vzbudila novica, da poseti angleško prestolnico poljski zunanji minister Beck. Poljakom so Angleži naklonjeni, ker Poljska ne ogroža njih koristi v Vzhodnem morju, kot to dela Nemčija in ne njihovih posestev v Aziji, kot to skušajo Rusi.

AMERIKA

s Velikansko zmago si je priporil pri zadnjih predsedniških volitvah Franklin Roosevelt. Zmagal je v 46 državah, njegov protikandidat Landon pa le v 2 manjših državah. Od 531 volilnih mož je dobil Roosevelt 523, njegov protikandidat le 8. Volina udeležba je bila ogromna ter se je volitev udeležilo okoli 42 milijonov volilcev. Rooseveltova večina znaša 12 milijonov. Že 100 let ni v Ameriki doživel še noben predsedniški kandidat takšnega uspeha kot sedaj Franklin Roosevelt. Kot prvi je čestital Rooseveltu njegov protikandidat Landon. Tudi volitve v zvezni kongres so se končale z Rooseveltovo zmago, ki pomeni utrditev demokratske misli v svetu.

s RAZNO. V Chrisolmu se je pri delu zgrudil mrtev na tla 50letni John Rupariš. — V Pueblo Colo je umrla 42letna Karolina Fabjancič iz Strug na Dolenjskem. — V Detroitu Mich je preminul 50letni rojak Fran Skerbe. — V Milwaukee sta odšla v večnost 47letni

Jernej Videgar iz Vač pri Litiji in 37letna Antonija Blazik. — V Forest City, Pa., je umrl Franc Kozlevčar, v starosti 42 let. Doma je bil iz Stranj pri Litiji na Dolenjskem. Tukaj zapuša ženo in tri nedorasle otroke, v starem kraju pa očeta in dve sestri. — V Ridge-wood, N. Y., je umrl Valentin Vavpotič, v starosti 67 let. Doma je bil iz Domžal in je bival v Ameriki okoli 40 let. Zapuša dva sina. Ves čas svojega bivanja tukaj je bil zaposlen v slavnikaški obrti. — V Milwaukee, Wis., je umrl Jožef Verbič v starosti 19 let. Poleg staršev zapuša še štiri brate in pet sestra. — V Clevelandu, Ohio, je umrla Jožefa Turkovič rojena Sgomba, v starosti 56 let. Rojena je bila v Sapjanah, občina Jelšane v Istri, kjer zapuša še brata in dve sestri. Tukaj pa zapuša moža in sedem otrok. — V Braddock, Pa., je preminul rojak Frank Kvartuh, star 56 let in rojen v Črnci pri Kostanjevici. — V Wittu, Ill., je umrl rojak Matt Stermec, star 67 let in doma iz Dobernič pri Novem mestu. — V Colorado Springs, Colo., je odšla v večnost Frances Pirnat, stara 62 let, doma od St. Lamberta pri Litiji. — V bolnišnici v Gallup, New Mexico, je zaspala v Gospodu Neža Gantar, stara 67 let in rojena v Stari vasi pri Žirih. Podlegla je poškodb na nogi, katero si je zlomila pri padcu. — V Chicagu je umrla Agnes Gjorkos, prekmurska Slovenka. Rojena je bila v Srednji Bistrici, fara Črenšovci. Stara je bila šele 38 let. — V Flatwillow, Mont., so pokopali Alojzijo Šarko, staro 62 let. Pokojnica, katere deklško ime je bilo Bajt, je bila rojena v vasi Kamen. — V bolnišnici v Wauwatosa, Wis., je zapustil solzno dolino Jernej Videgar, star 47 let, doma iz Vač pri Litiji. — Pri nesreči na ulični železnici v Milwaukee sta bila pred nekaj dnevi poleg 21 drugih oseb ranjena tudi rojaka Frank Rožič in Frank Semrad. — V Milwaukee se je ponesrečil tudi Joe Suban. Nesrečo si je nakopal pri delu. — V Dunlo, Pa., je umrl rojak Ambrož Zalar, doma iz Ravne pri Cerknici. — Istotam je nagloma umrl rojak John Gazvoda, doma iz Dolza pri Stopičih na Dolenjskem.

DROBNE NOVICE

Zastoj bodo delali rudarji v poljskih Sovicah en dan; 200 vagonov premoča hoče namreč rudnik darovati za zimsko pomoč.

Romunski kralj Karol se je s prestolonaslednikom vrnil iz Češkoslovaške v romunsko Bukarešto.

Pri nedavno se vršičih občinskih volitvah v Angliji je največ izgubila delavska stranka.

Kardinal Faulhaber je protestiral pri Hitlerju radi preganjanja katoliškega šolstva.

Češkoslovaški uradniki prejmejo v decembru dve plači, ker se bodo plače zopet po starem izplačevale.

19 in pol milijarde frankov za vojne namene zahteva francoski vojni minister. Socialisti so protimilitaristi pač le na — papirju.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremija denar v jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnom kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čokovne račune. BELGIJA: No 2061-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1157-64 Paris. HOLANDIJA: No 1485-66 No. 1, Diam. LUXEMBURG: No 6667 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

PO DOMOVINI

Bela Krajina ostane slovenska

Dne 25. okt. so se vršile občinske volitve tudi v 7 občinah v Beli krajini. Pri teh volitvah je belokranjsko ljudstvo dokazalo, da hoče trdno in hrabro stati na straži slovenstva, zakaj izreklo se je z veliko večino glasov za slovensko narodno skupnost in za njenega voditelja dr. Korošca. 1545 moč in lantov je odločno in javno izpovedalo svojo obsodbo in izreklo nezaupanje onim, ki so tuji in ki hočejo pahiti v nesrečo naše pošteno belokranjsko ljudstvo. Če tukaj ugotovimo gospodarsko zelo močan položaj veletrgovcev gg. Korena in Šterka, ki sta se z vsimi sredstvi zagnala v borbo proti naši skupnosti pod firmo dr. Mačka, in če dalje ugotovimo, da so v ogromni večini vsi oni, ki so glasovali pri petomajskih volitvah za Jevtičevega kandidata g. Lovšina, če upoštevamo teror, ki so ga izvajali nasprotniki, potem moramo ugotoviti, da je močnost in odločnost naših volilcev res velika. Čast takim hrabrim borcem!

Nasprotniki so nastopili povsod skupno. Stari liberalci, Pučljivi samostojenci, Mačkovi in komunisti so tvorili pri nas to »račje gnezdo«. Dobili so 1364 glasov; veliko od teh gre na račun gospodarske odvisnosti naših revnih ljudi od gori menovanih gospodov.

V občini Vinici, kjer smo izgubili z razliko 20 glasov, potem, ko se je zadnji hip neka žlahta odločila, da gre volit nasprotno listo, smo dobili 296 glasov. Zanimivo je, da ima ta občina 35 km dolgo mejo s Hrvaško. V ponedeljek zvečer so se volilci iz te občine zbrali v velikem številu, brez

n Pogreša se 50-letna elaboumna Ana Mlakar. Odsja od doma pred 5 tedni. Obklečena je v temno modro kontenastno obleko s predpasnikom. Med seboj vedno nerazločno govori in je zelo boječa. Kdor bi jo videl ali vedel povedati, kje se nahaja, naj sporoči proti primerni nagradi Reziki Mlakar, Kamni potok, Velika Loka.

vsake napovedi, da bi zvedeli rezultat iz ostale Slovenije. Zelo ponosni so bili na velik uspeh v Sloveniji in v Beli krajini. Domov grede so se formirali v štiriope, ali skozi trg Vinico in dali duška svojemu navdušenju z vzkliki: »Živijo slovenski narod, živijo slovenska Bela krajina, živijo dr. Korošec, živijo slovenski Belokranjci!« in s slovensko himno »Hej Slovenci«.

Dokler bomo imeli v Beli krajini tako odločne ljudi, kot so to pokazale zadnje občinske volitve, lahko Belokranjci gledamo mirno v bodočnost — zakaj ta je naša — ker nas družijo ena ideja, ki je nepremagljiva, in to je slovenstvo.

Najprej pred svojim pragom

V »Delavsko politiko«, ki se hoče ali nehoče zavzemati za španske komunistične razbojnike, je poslal neki »železničar« dopis, v katerem nas sprašuje, koliko železničarjev bo prestavljenih in kam. Dopisnik se je obrnil na nepočen neslov. Mistimo pa, da si je »železničar«, ki je vprašanje zastavil — »jamo že izkopali«. — V nekem drugem člančku iz Zaloge se dopisnik »Delavske politike« s Cankarjem tolaži, da bo enkrat »koniec teh strahov« (klerikalnih). Vendar si zmage ni gotov, saj pravi s Cankarjem, da bo smrad nadomestil, česar kopje ne bo zmoglo. Ker je torej zaloškega marksista vendarle strah pred sodbo, ki pride, gre za trenutek vase in pozivlja k srčni kulturi in ljubezni. Tudi v tem velja, da pometaj vsak najprej pred svojim pragom. Zaloški marksistični komunist naj se spomni najprej Mehike in Rusije, kjer so rdečkarji pobili stotisoče nedolžnih ljudi, med njimi največ delavcev in kmetov. Prav ta dopisnik naj se zamisli v usodo španskih katoličanov in ne nazadnje redovnikov in redovnic, ki jih komunistični razbojniki, za katere so naši marksisti denar zbirali, še v grobu niso pustili pri miru in izkopana redovniška trupla izpostavili javnemu zasmehu. In končno naj zaloški marksistični dopisnik v imenu kulture in ljubezni do bližnjega nauči najprej znane svoje zaloške

komunistične brošče spoštovanja tuje lastnine in spoštovanja ženske časti, da ne bo pri nas kmalu več nezakonitih kot zakonitih otrok, da ne bodo cestna znamenja teptana v blato, da ne bodo tatvine na dnevnem redu in da se ne bo vrstil v Zalogu in okolici požar za požarom in to izključno na posestvih volilcev Jug. rad. zajednice. Ko bo marksistični dopisnik v korist ljudstva uspešno izvršil vse to, ne bomo zamerili, če bo rekel katero o kulturi in ljubezni tudi na naš naslov.

Umrli je mož

Dne 7. t. m., ob pol 18, je umrl bivši vrhniški župan g. dr. Janko Marolt, veleposestnik in zdravnik v Verdu, v starosti 75 let. Pokojni je bil nad 16 let vrhniški župan in si je kot tak postavil

mного spomenikov v naši občini. Sezidal je 6 šol po vseh obširne vrhniške občine. Pred koncem svojega županovanja je še kupil hišo, v kateri je danes Občinska ubožnica. Da je olajšati občanom bremena, je ustanovil vrhniško Občinsko

RAZNO

V poletnih dneh. Mož: Salameška vročina. Le kam naj dam svoj klobuk. — Žena: V žep ga daj! — Mož (ogorčen): No, ali veš še za kakšen neumnejši prostor za moj klobuk? — Žena: Potem ga pa daj nazaj na glavo!

Neki norveški tehnik je sestavil radioaparata, ki najde prostora v navadnem lesniku. Zica je debela 8 stotink milimetra in je 220-krat navita okrog vretenca. Baje se nanj s pomočjo slušal niti ne čuje slabo.

Kaj so jedli v starih časih. Pred dvemi tisočletji so ljudje zavživali drugačna jedila, kot jih imamo danes. Zelo jim je prijalo oslovsko meso, a govedino so vživali lovci, da so imeli večjo moč v boju z zverino. V tisti dobi se tudi prašičjega mesa niso branili, posebno pa so radi jedli meso mladih lisic. Tudi perutnino so vživali, posebno kokoši, ki so jih prej utoptili v dobrem vinu. Tudi pečene polže so imeli dostikrat za obed, dočim so zelenjavo kaj malo vživali. Od pijače so najraje pili vino.

W. Hauff — I. O.:.

Pravljice

Pravljica o lažirineu.

Bil je nekoč pošten krojaški pomočnik z imenom Labakan, ki se je svojega rokodelstva izučil pri spretnejšem mojstru v Aleksandriji. Ni se moglo reči, da bi bil Labakan nespreten krojač, nikakor, bil je prav izbojen delavec. Tudi so mu delali krivico, ko so mu očitali, da je lenuh. Toda prav vse pa le ni bilo v redu s pomočnikom, zakaj včasih je po cele ure nepretargoma šival, da mu je postala šivanka v roki vroča in se je nit kadila, pa je bil potem tudi njegov izdelek kakor noben drugi. Drugikrat pa, in to se je, žal, dogajalo večkrat, je sedel globoko zamišljen, gledal strmo pred se in je imel pri tem v obrazu in vedenju nekaj posebnega; takrat so mojster in ostali pomočniki govorili: »Labakan ima zopet svoj imenitni obraz«.

Ob petkih pa, ko so šli drugi ljudje od molitve mirno domov na svoje delo, je stopil Labakan v lepi obleki, ki si jo je bil z velikim trudom privarčeval, iz mošeje, korakal počasi in ponosno po mestnih trgih in cestah in že mu je kateri njegovih tovarišev voščil: »Mir s teboj« ali: »Kako se ti godi, prijatelj Labakan?« je le milostno z roko zamahnil ali kvečjemu dostojanstveno z glavo pokimal. Če mu je potem mojster v šali dejal: »Ti bi moral biti princ, Labakan,« se je razveselil in odgovoril: »Ali ste tudi vi že to opazili?« ali pa: »Saj sem si že zdavnaj to mislil!«

Take je uganjal vrli krojaški pomočnik že pre-

cej dolgo, mojster pa je trpel njegovo prismojenost, ker je bil sicer dober človek in spreten delavec. Neka dne pa pošlje Selim, sultanov brat, ki je takrat potoval skozi Aleksandrijo, praznično obleko k mojstru, da bi nekaj na njej spremenil, in mojster jo da Labakanu, ker je ta najlepše delal. Ko so zvečer odšli mojster in pomočniki iz delavnice, da bi se od teže dneva oddahnili, je gnalo Labakana nepremagljivo hrepenenje zopet v delavnico, kjer je visela obleka cesarjevega brata. Dolgo je stal v mislih pred njo in občudoval zdaj blesk vezenin, zdaj zopet lesketajoče se barve baržuna in svilne na obleki. Ni se mogel premagati, moral je je obleči in glej, stala mu je tako izvrstno, kakor bi bila vprav zanj narejena. »Ali nisem prine, kakor si ga le moreš misliti?« je dejal sam pri sebi, ko je hodil po sobi gori in doli. »Ali ni dejal že mojster sam, da sem za princa rojen?« Z obleko se je navzel pomočnik kraljevskega duha; ni si mogel nič drugega misliti, kakor da je nepoznan kraljevič, in kot tako je sklenil oditi v svet in zapustiti kraj, kjer so bili ljudje dosedaj tako nespametni, da niso pod videzom njegovega nizkega stanu spoznali njegovega prirojenega dostojanstva. Krasno obleko mu je gotovo poslala kaka dobrotna vila; zato nikakor ne sme zavreči dragocenega darila. Vtaknil je torej svojo neznatno gotovino za pas in se odpravil iz Aleksandrije pod okriljem temne noči.

Novemu princu so se povsod na njegovem potovanju čudili, zakaj krasna obleka in njegovo resnobno, dostojanstveno vedenje se nista zlagala s pešhojo. Če so ga torej zaradi tega povpraševali, je navadno skrivnostnim namigavanjem odgovarjal, da ima za to poseben vzrok. Ko pa je opazil, da ga njegova peš-

hramnico, katere je pod njegovim vodstvom in nadzorstvom siljino napredovala in si kupila veliko hišo, v kateri danes stanujejo njeni uslužbenci in druge stranke. Nad 44 let je bil okrožni zdravnik, spoštovan in priljubljen med vsemi sloji, in je v vsem tem času imel samo enkrat 14 dni dopusta. Bil je skoraj do svoje upokojitve zdravnik OUZD in železniški zdravnik. Bil je do razpusta SLS predsednik njene oddelne na Vrhniki. Pošten do skrajnosti, si je v svojem javnem delovanju pridobil zaupanje vseh občanov, kateri so vedeli, da se za trdo skorjo, katero je kazal na zunanji, skriva nad vse bingvo srce. Zelo ni čudno, da ko so zazvonili zvonovi sv. Antona v Verdu in po vrhnikiških cerkvah, da so rekli občani: »Umiel je mož!« Se na smrtni postelji je pokazal svojo ljubezen do slovenske katoliške politične skupnosti in je vso zadnjo volilno nedeljo sprepeval za izide volitev. Ko so mu svoji sporočili naše zmage, zlasti še iz občin vrhnikeškega sodnega okraja: Horjula, Borovnice, Polhovega Gradca in Črnega vrha, kjer je tolikokrat lošil bolnikom gorje, svoje prijatelje pa vzpodbujal za našo politično misel, je občutil, da so masčevane krivice, ki jih je prestal on in njegova stranka. Poslej je posvetil svoje misli Bogu in pobožno sprejel sv. zakramente.

V priznanje za javno delo, je bil odlikovan z visokim redom. Ko pa sta ga obiskala eno uro pred smrtjo minister dr. Krek in naš ban g. dr. Natlačen, mu je ta izročil pozdrave našega voditelja ministra g. dr. Korošca, se je še enkrat poslednjič nasmehnil in se z rahlim stiskom roke poslovil od voditeljev našega naroda, za katerega je delal celo življenje. Uro pozneje pa se je poslovil tudi od svojih otrok in spravljen z Bogom, mimo zatisnili oči. Nekaj dni pred smrtjo, ko ga je obiskal njegov stari prijatelj g. Brenčič Jože, ga je ob tej priliki naprosil, da naj v njegovem imenu pozdravi vse njegove prijatelje. — Globoko užaloščen rodbini naše iskreno sožaljel

Dopis s Toplice

Pri občinskih volitvah dne 25. oktobra je naša stranka tudi v topliški občini odnesla velik uspeh. Že dolgo nismo zbrali za naše kandidate toliko glasov, kakor prav pri zadnjih volitvah. Naša lista je združila za svoje kandidate 411 glasov. Nasprotniki so nastopili ločeno. Levičarji so imeli svojo listo, JNS svojo. Obe listi skupaj sta dobili neznan število glasov v primeri z našo listo.

To je veliko zadoščenje za naše ljudi, ki so jih podporniki diktature v naši občini iščeli dolga leta k tlom. Ljudstvo se je oddahnilo in v popolni svobodi glasovalo. Videlo se je, da je treba samo svobode in izginjejo s površja nasilniki. Pri občinskih volitvah leta 1933 so mogli naši ljudje samo skrivajče se sestavljati kandidatsko listo. Pa so jim bili še vedno žandari za petami. Niti misli niso mogli na to, da bi se zbirali na sestankih in tam volilec razložil naš program. Nasprotniki so seveda povsod besneli po shodih in sestankih, in če se je naših kdo le drznil protestirati proti njihovim močem, že so ga zašili in kaznovali. Tako so bili ti ljudje!

Kaj se je pa zdaj zgodilo? Prejeli JNS-orški župan g. Rom je na prvi občinski seji, ki ji je še on predsedoval, rolnel proti našim, češ, kakšen teror in kakšno nasilje je bilo pri teh občinskih volitvah. »Takega nasilja sploh še na svetu nikoli bilo ni,« tako je ta bivša veličina govorila.

Zadnjo nedeljo, dne 8. novembra, se je pa zgodilo nekaj nezastisljivega. Pod lipo je dal ta gospod oklicati, brez vednosti sedanjega župana, po občinskih slugi, kateri najbrž še vedno misli, da je prejšnji župan njegov gospodar, zahvalo svojim volilec. Obenem pa tudi ta gospod govoriči zopet v javnem oklicu o terorju in nasilju nasprotnikov, ki so ga — po njegovih faditvah — uganjali pri zadnjih volitvah. Gospod Rom je bil JNS-orški župan. Koko je pri volitvah leta 1933 zmagal, tega v resnici ne bomo raziskovali. Vsekako pa hočemo tega gospoda prijeti za besedo in ga lepo naravnost vprašati: Odgovorite brez izbegavanja, kdo je uganjal nasilje in teror? Kar z imeni na dan! Ali oblast ali poindinci? Kar lepo povejte! Nič se ne umikajte! Mi vam hočemo dati lepo priliko, da boste to pred sodiščem dokazovali. Korajžni ste, torej le javno povejte! Tako se spodobi za moža, vse drugo je figarstvo. Obenem povejte tudi odkrito: Ali ste mogli prirediti sestanke ali jih niste smeli? Če vi morda tega ne boste hoteli povedati, pa povemo mi: Prirejali ste lahko sestanke in kolikor ste jih hoteli, če ste jih privolno prijavili. Zakaj vaši prijatelji niso dovoljevali, da bi se mogli naši ljudje leta 1933 sestajati in zborovati? Ali boste morda to utajili, da po milosti vaših oblastnikov naši ljudje niso mogli imeti nobenega sestanka? Vidite, gospod Rom, zdaj imate pa besedo! Le kar korajžno na dan!

Mi pa vemo, da je sedanjí občinski odbor izšel iz svobodnih občinskih volitev. Občinski

odbor uživa popolno zaupanje ljudstva in se bo pri svojem delu tudi na zaupanje ljudstva opiral. Hvaležni smo volilec, da so se s tako večino izrekli za našo stranko. Hvaležni smo pa tudi onim, ki so za volitve požrtvovalno delali. Med temi niso zadnji soteški delavci. Tudi nim hvale!

Z južne zemlje

Marsikaj zanimivega se je zgodilo tukaj, odkar sem zadnjič pisal. Imeli smo mednarodni pisateljski kongres, na katerega je prišel kot zastopnik Slovencev gospod Pavel Golja, ravnatelj ljubljanskega gledališča. Lahko si mislite, da smo bili ponosni, da je tudi naš zastopnik enakopraven ob strani zastopnikov stotimilijonskih narodov. Pa ni treba seveda misliti, da bomo sedaj vsi pisatelji in učeni zalo.

Kot italijanski zastopnik je bil tu Marinetti. Očtivo velik gospod, ki je pa tudi dober v jeziku. Teko ga je sukal, da je nazadnje k njegovemu govoru neki lukajšnji pisatelj pripeljal — kravo, češ, da ga bo ona še bolje razumela. Tako je bila tudi krava deležna izredne časti, da je bila med poslušalci italijanskega delegata.

Gospoda Golja smo mi seveda lepo sprejeli in se je med nami prav lepo počutil. Kar prehitro mu je prišla ura odhoda.

Potem smo pa čakali in sprejeli »znanilce pomladi«. Dva duhovnika sta prišla delovat med naše tukaj. Gospod Kastelic, ki je že več let med Slovenci v Lujini, se je po enoletni odsotnosti vrnil. Gospod Doktorič, ki je doma z Goriskega, je pa sedaj nastopil težavno delo med rojaki. Večino lukajšnji Slovencev imajo namreč Pramorci. Tu v Buenos Airesu še prav posebno. Z veseljem smo ju sprejeli.

11. oktobra smo imeli dvojno obletnico: Euharističnega kongresa in kraljeve smrti. S štirimi zastavami smo sprejeli in pozdravili novega odpravnika poslov jugoslovanskega poslanstva dr. Stojanoviča. Prvič se je zgodilo, da je prišel v cerkev k naši službi božji najvišji državni zastopnik. Bil je ta dan res nad vse lep praznik. Tudi odpravnik poslovom je bil zadivljen nad toliko udeležbo in je daroval 50 pesov za novi harmonij, ki je ta dan prvič pel in nas slane 300 pesov (4000 Din). Sedaj je že ves plačan.

Prihodnjo nedeljo imamo spel velik praznik: srebrno mašo. 25 let je že g. Doktorič mašnik in smo uganili, da je prav, da to tudi mi proslavimo.

hoja dela smešnega, si je kupil za majhen denar staro kljuse, ki je bilo zanj kakor nalašč, ker ga s svojo umerjenostjo in ponižnostjo ni nikoli spravilo v zadrego, da bi se moral pokazati kot spreten jezdec, češar ni on nič umel.

Nekega dne, ko jezdari na svojem Murvi — tako je imenoval svoje kljuse — korak za korakom po cesti, se mu pridruži jezdec in ga prosi, da bi smel z njim skupaj jezdit, ker bi mu bila pot v razgovoru mnogo krajša. Jezdec je bil vesel mlad mož, lep in vpludnega vedenja. Kmalu je prišel z Labakanom pogovor, odkod in kam, in slučajno je tudi on kakor krojaški pomočnik šel po svetu brez namena. Dejal je, da mu je ime Omar, da je nečak Elfi Beja, nesrečnega paše iz Kaire, in da je sedaj na poti, da izvrši neko naročilo, ki mu ga je dal njegov stric na smrtni postelji. Labakan se ni tako odkrito razgovoril o svojih razmerah, namignil mu je samo, da je visokega rodu in da potuje za zabavo.

Oba mlada gospoda sta drug drugemu ugajala in potovala skupaj dalje. Drugi dan njunega skupnega potovanja vpraša Labakan svojega tovariša Omarja, kakšna naročila mu je treba izvršiti, pa izve v svoje začudenje sledeče: Elfi Bej, paša iz Kaire, je bil vzgojil Omarja od mladih nog in le-ta ni svojih staršev nikoli poznal. Ko so Elfi Beja napadli njegovi sovražniki in je moral po treh nesrečnih bitkah smrtno ranjen bežati, je svojemu gojencu razodel, da ni njegov nečak, ampak da je sin mogočnega vladarja, ki je iz strahu pred prerokovanjem svojih zvezdoglodov odstranil mladega princeza z dvora s prisego, da ga hoče videti šele na njegov dva in dvajseti rojstni dan. Elfi Bej mu ni povedal imena njegovega očeta, pač

pa mu je izrečno zaželel, da mora četrtega dne prihodnjega meseca Ramadana, ko bo dopolnil dva in dvajset let, priti k znanemu stebru El-Serujah, ki stoji štiri dni hoda vzhodno od Aleksandrije; tam naj možem, ki bodo stali ob stebru, izroči bodalo, ki mu ga je dal, z besedami: »Tukaj sem, ki ga iščete!« Če mu odgovore: »Hvaljen bodi prerok, ki te je ohranil,« naj gre z njimi, peljali ga bodo k njegovemu očetu.

Krojaški pomočnik Labakan se je zelo čudil temu, kar je slišal; odslej je gledal prince Omarja z zavistjo in se jezil, da je usoda onemu, čeprav je že veljal za nečaka mogočnega paše, vendarle še podelila dostojanstvo knežjega sinu, dočim je njemu, ki ga je opremila z vsem, kar je za princeza potreba, kot v zasmeš dala temen rod in preprosto pot v življenju. Primerjal je sebe in prince. Priznati je moral, da je to mlad mož prav prikupnega obličja; imel je lepe živahno oči, drzno zakrivljen nos, lastno mu je bilo mirno, prijazno vedenje, skratka vse prednosti, ki morejo na zunaj koga priporočati. Toda naj je našel še toliko prednosti na svojem spremljevalcu, domišljeval si je vendar, da bi bil Labakan knežjemu očetu pač še bolj dobrodošel kakor pa resnični princ.

Te misli so zasledovale Labakana ves dan, v teh mislih je zaspal na prenočišču; ko pa se zjutraj zbudi in pogleda na Omarja, ki je poleg njega mirno spal in gotovo sanjal o svoji sreči, ki ga čaka, mu šine v glavo misel, da bi z zvijačo ali silo dosegel to, kar mu je zavidna usoda odrekla. Bodalo, znamenje vračajočega se princeza, je ticalo za pasom spečega; nalahko ga potegne izza pasa, da bi ga zasnil lastniku v prsi. Toda umora se je miroljubni pomočnik prestrašil, za-

Zakladi cesarice Sarlote. Iz Newyorka se je odpravila ekspedicija, ki hoče poiskati zaklade mehiške cesarice Sarlote, žene nesrečnega Maksimilijana. Ti zakladi so se, kakor znano, potopili v morje na vožnji iz Mehike v Združene države leta 1911. Vozila jih je na svojem krovu ladja »Merida«. Ekspedicija si obeta od svojega iskanja velikih uspehov, ker se uro potopili samo dragulji Sarlote, ampak tudi zlati in srebrni, nakit mehiške cesarice v vrednosti kakšnih pet milijonov dolarjev. Potapljači upajo, da bodo našli potopljeno ladjo v bližini Virginije.

Preveč dobrega. Trgovci: Zakaj nam vračate ta odlični radijski aparat, saj lahko z njim dobite vse evropske postaje. — Kupec: Že res, toda vse naenkrat.

Na Ogrskem je tudi najmanjši parni stroj, ki je velik ko pero za pisanje. Najčudovitejše na teh malih strojih in aparatih je, da delujejo brezhibno.

Sovjetski raj. Na temelju sovjetskih uradnih podatkov umre letno v Rusiji od lakote 6 milijonov ljudi.

Kar trije slovenski duhovniki in dva bogoslovci To bo veselje!

Navedeni priznani pa upamo, da bo naše varnost v Ljubljani na Marijino božjo pot zadnje nedelje v novembru.

Tako smo iz zime prišli v poletni čas in že pritiske skozi okno vročina in mislim, da se sedaj kar lahko pripravimo na »kuhalico«, ki bo drugače vroča, kot jo imamo doma v pasjih dneh.

V kratkem pričakujemo novega poslanika dr. Conkenja. Posebno Slovenci želijo pričakujejo njegovega prihoda.

Tako je torej res prišla pomlad v našo kolonijo in upamo, da bomo lahko marsikaj veselega sporočili v domovino.

Sedaj pa mnogo mnogo pozdravov!

Hladnik Janez.

Dan kmečkih žena in deklet

V nedeljo, 15. novembra, dop. ob 8, bo blagoslovitev novograjenih objektov Marijaniša v Kranju. Ob 9 bo istotam občni zbor Zveze absolutnih gospodinskih kmetijskih šol za Slovenijo. Vse članice in prijateljice, ki nameravajo prisotnosti k Zvezi, so vabljeni, da se obnega zbora gotovo udeležijo.

Po tem obnem zboru, ob 10 uri, pa se v Ljudskem domu vrši občni zbor podružnice Zveze absolutnih gospodinskih kmetijskih šol za Gorenjsko s sedežem v Kranju. Delokrog podružnice za Gorenjsko obsega 4 okraje, in sicer radovljanski, kranjski, škofjeloški in kamniški. Članice in one, ki nameravajo prisotnosti k Zvezi, vljudo vabljeni.

Na tem splošnem zborovanju kmečkih žen in deklet z vse Gorenjske govori več govornic in govornikov. Žene in dekleta, pridite, da se postavite za svoje pravice! — Odbor.

Iz raznih krajev

Dolenja vas. Kaj lepih slovesnosti smo že pri nas obhajali, a kaj takega kot prejšnji teden pa še ne. Stopili smo namreč v svetlo kraljestvo elektrike ter smo te dobrote tako veselili, da smo za otvoritev in blagoslovitev električne naprave privedli čim slovesnejšo obliko. V miraku se je zbral pred občinskimi domom velik sprevod. Nazorno smo hoteli še poslednjič počastiti vsa svetila, ki so jih naši predniki rabili in mi, predno zagori

najmodernejša luč. Pa se je razvrtil sprevod kot nam zgodovina in naš spomin pripoveduje: Konjeniki, noseč goreče bakle, kar je napravilo posebno slovesen vtič. Za njimi pa šoleka mladina, noseč najprvo železnik in sluč z ubijem, kot se pri nas še dobé, nato pa lojave, doma narejene sveče, za njimi pa moderne sveče in svetilniki. Nato pa oljasta svetila od štaltin in kuhinjskih do petrolejske »lehterne« od voza, hleva, čumate, — najrazličnejših velikosti in oblik; zavestno so za njimi nastopale karbidke, nato pa mala petrolplinka. Velika, 800 svečna petrolplinka iz cerkve se je pa uprla in ni hotela več goriti, saj je služila v cerkvi več let, zdaj mora pa v kot. Samozavestno so svetile male žepne električne baterije, oznanjujoč stalno zasedbo naše doline. Vmes pa balončki, na hribu je pa naš izkušeni kanonir Gorše užigal lepe rakete in prkili možnarje. Sprevod se je ustavil v Prigorici pri transformatorju, katerega so dekleta odela v vence in balončke, vaški načelnik g. Ignacij Grajnar je pa privedil okusen oder za goste, govornike in pevce. Sprevod se je postavil okrog odra, nakar je predsednik električnega odbora g. župnik Škulj v krepkem govoru obrtali pomen blagoslovitve take naprave, predložil razvoj luči in svetil v sloveštvu in orisal razvoj dela v naši občini za dosego te dobrotne iznajdbe. Poudaril je velike zasluge bana dr. Natlačenca, banskega inšpektorja inž. Rueha, ravnatelja dež. elektrarn inž. Miklavca in inž. Frana, ki je vodil to delo v naši občini. Vse nas je elektriziralo prijetno veselje, ko nas je g. Škulj prepejal za vedno v svetlo deželo elektrike. Trenutno se je zasvetil mogočen transparent nad odrom z napisom »Živela Slovenija«, mahoma je bila razsvetljena Dolenja vas in Prigorica. Pevel so pod vodstvom g. Mariniča zapeli domorodno pesem,

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

nakar se je zaključila blagoslovitev. Nato je župan Hribar s kratkim govorom zaključil slavo. Pozno v noč smo občudovali novo svetlobo, ki nam je posebno lepo svetila v nedeljo zvečer, ko smo šteli volitvene glasove in 17 naših JRZ odbornikov, nasprotnikom pa jih niti elektrika ni mogla več pokazati kot enega samega!

Grebite pri št. Jerneju. V cvetu mladosti je umrla Pepca Robihova. Mlada je odšla v svet, a ostala je počtena. Kako rada je prihajala v svoj rojstni dom in v domačo cerkev! Vseled boleznij je prišla domov iskat zdravja, a bolezen se je poslabšala in uničila mlado življenje. Trpela je vdano, junaško. Še na njenem mrtvem obrazu je ležal smehljaj. Lep pogreb je imela. Dekleta so jo spremlila na božjo njivo z zastavo Marijine družbe. Bog ji bodi bogat plačnik, žalujočim pa tolažnik!

Poljsk. Pripravljamo se na občinske volitve. Naši nasprotniki menda tudi poskušajo, kako bi dobili občino v roke in vladali tako, kot so pod JNS režimom. Volite! Pokažimo tem redkim ostankom žaločne dobe, da jih ne maramo več. Naveličali smo se njihovih groženj in nasilja. 6. decembra bomo pokazali, da odobravamo politiko dr. Koroseca in da hočemo imeti na čelu občine moške, kakršne kandidira JRZ na svoji listi, katere nosilec je Anton Tori. Poljsk. bo volil tako, kakor je že volila ogromna večina našega naroda!

Cerkije pri Kranju. Dne 25. okt. je bil zmago-slavni dan za našo občino. Naši slavni JNSaraki generali so se prepričali, če imajo občane na svoji strani, saj so dobili 61 glasov, dočim je dobila lista JRZ 508 glasov. Njihovo delo ni obrodilo niti toliko priznanja, da bi jih volili njihovi najzvestejši ljudje. Celotni odborniki so obupali nad svojimi voditelji in glasovali proti sebi za JRZ. — Omeniti moramo, da so glavni agitirski kader tvorili navdušeni fantje. Nobena stvar jih ni prestrašila, ne petarde, ne grožnje. Zato so s pomočjo moč dosegli na občini tako sijajno zmago. Cerkije so ostale stare gorenjske Cerkije, navdušene za slovenskega voditelja dr. Koroseca. — Pred prazniki vseh svetnikov se je po farci nenadoma raznesla vest: G. Vilko odhaja iz fare. Nad 8 leta je živel med nami, nad 8 leta z njemu lastno vztrajnostjo in požrtvovalnostjo delal in se trudil za farno, zlasti za fante in otroke. Kar verjeti nismo mogli, da nas bo zapustil tako hitro. Pri-srčno slovo v dvorani mu je pokazalo, da ga res ljubimo in da smo se težko od njega poslovili. Šele ob slovesu smo začutili, kako je zrastle z nami in kako težko ga bomo pogrešali. Na novem me-

Paradiž bi bil na svetu, če bi se nekdo posrečilo vso v svetu raztrošeno energijo upreči v praktične namene. Samo sončna toplota bi dala energije 150 kvadrilijonov kilovatnih ur, neznačen deleček te sile bi zadostoval za vse stroje, žarnice i. dr. na svetu. V vetru ki brlje po površini, bi bilo neizrabljene energije za skoroda 4 kvadrilijone kilovatnih ur. Morska plina in osea, zemeljska toplota, vse to so ogromni zakladi energije, do katerih pa človek še ni našel prave poti.

Jetra soma dajo 250 litrov olja. Nekoč pa so dobili 580 litrov.

Dvoboj med bikom in levom. Iz Johannesburga poročajo, da je udril nedavno mogočen lev na dvorišče neke kmetije. Napadel je gručo otrok, ki je pasla govedo. Enega fantka je s šapo pobil na tla, drugi so se kriče razkropili. Preden je mogel na tleh ležečega fantka razmesariti, pa pridrevi mogočen bik in se s porošenim glavom zakadi v levo. Razvil se je strahovito klanje, slednjič se je biku posrečilo leva premagati in ga pognati kravečega v beg.

dovoljil se je s tem, da je vtaknil bodalo sebi za pas, osedlal hitrejšega prinčevega konja zase, in preden se je zbudil Omar in spoznal, da je oropan vseh nad, je bil njegov nezvesti tovariš že več milj pred njim.

Bil je vprav prvi dan svetega meseca Ramadana, ko je Labakan orepal princa; imel je torej štiri dni časa, da dospo do stebra El-Serujaha, ki mu je bil dobro znan. Čeprav je bila pokrajina, kjer je steber stal, kvečjemu dva dni hoda oddaljena, se je vendarle podvizal, da bi prišel tja, ker se je bal, da ga ne bi pravi princ dohitel.

Koncem drugega dne zagleda Labakan steber El-Serujah. Stal je na malem gričku v širni ravnini in ga je bilo mogoče dve do tri ure daleč videti. Labakanu je ob tem pogledu arce glasneje bilo; čeprav je imel zadnja dva dneva dovolj časa, premišljevali ulogo, ki jo bo moral igrati, ga je vendar slaba vest delala nekoliko boječega, toda misel, da je rojen za princa, ga je zopet krepila, da je šel svojemu cilju bolj potolažen nasproti.

Pokrajina okoli stebra El-Serujaha je bila neobljudena in pusta in novi princ bi bil zaradi prehrane prišel nekoliko v zadrego, če bi se ne bil za več dni preskrbel z živežem. Usedel se je torej poleg svojega konja pod skupino palm in je tam pričakoval svoje nadaljnje usode.

Proti poldne drugega dne zagleda velik sprevod konj in kamel, ki se je pomikal po ravnini proti stebri El-Serujaha. Sprevod se je ustavil na vznožju griča, na katerem je stal steber; napravili so krasne šotore in vse je bilo podobno karavani bogatega paše ali šejka. Labakan je slutil, da se je množica ljudi, ki jo je videl, potrudila semkaj zaradi njega; rad bi jim

bil že danes pokazal njihovega bodočega zapovednika, toda krotil je svoje poženje, da bo nastopil kot princ, saj bo prihodnje jutro izpolnilo njegove najdrznejše želje.

Jutranje solnce je zbudilo presrečnega krojača k najvažnejšemu trenutku njegovega življenja, ki naj bi ga iz njegove nizkosti povzdignil ob stran knežjega očeta. Sicer se je domislil, ko je natikal svojemu konju brzdo, da bi pojezdil k stebri, pač tudi, da ni prav, kar namerava, videl je sicer v duhu bolečino v svojih najlepših nadah prevrženega knežjega sinu, toda koka je padla; nič več ni mogel storiti nestorjeno, kar kar se je bilo zgodilo, in njegova samovoljnost mu je prišepetavala, da je zadosti lepo rasei, da se lahko tudi najmočnejšemu kralju predstavi kot njegov sin. To misli mu vdahnejo pogum, zaviti se na svojega konja, zbere vse svoje junaštvo, da bi ga spravil v pravi dir, in prej nego v četrte ure dospo do vznožja griča. Stopi s konja in ga priveže h grmu, ki jih je raslo več ob griču, nato potegne bodalo princa Omarja izza pasa in stopa proti griču. Ob vznožju stebra je stalo šest mož okoli starčka veličastne, kraljevske zunanjosti; prekrasen kaftan¹⁹ iz zlatega blaga, prepasan z belim kašmirskim šalom²⁰ in bel z blestečimi dragulji okrašen turban so ga označevali kot bogatega in dostojančvenega moža.

Proti njemu koraka Zabakan, se globoko pred njim prikloni, mu izroči bodalo in pravi: »Tukaj sem, ki ga iščete!«

¹⁹ Oblačilo na vzhodu, dolgi sukni podobno.

²⁰ Tenci, kakor jih izdelujejo v mestu Kašmiru v Aziji.

štu v Polhovem gradcu mu želimo mnogo uspehov. Upamo, da bo s veseljem vsaj včasih prišel v Cerklje obiskat svoje bivše farane in zlasti še fante.

Boh. Bistrica. Občinske volitve so za nami. Novi občinski odbor z g. Jak. Rozmanom na čelu je prevzel svoje posle. Od občine se je poslovil prejšnji g. župan Franc Mavrič. Poknih 16 let je zastopal interese občine. Deset let je vodil občinsko pisarno sam brez tajnika. Bil je silno marljiv, vesten, natančen v poslovanju in zelo pošten. Pisarno je imel vedno v najlepšem redu v veliko zadovoljnost njegovih predpostavljencev. Za vsakega je imel očelovsko srce. Kar mu je v največjo čast, je to, da svojega kotoškega in političnega prepričanja ni nikdar menjal, tudi ne v času nahuškega terorja. Za njegovo trudopolno delo se mu občina najlepše zahvaljuje in želimo, da bi bil novi g. župan vreden njegov naslednik. — V hotelu »Triglav« imamo gospodinjstvi lečaji, katerega posebej članice z velikim veseljem.

Zalna-Slivnica. Po triletnem delu in boju smo tudi pri nas dobili svojo občino, dal nam jo je g. minister dr. Korošec, prejšnji protiljudski režim pa so nam jo samo obljubljali, kadar so rabili naše glasove. 6. decembra bomo imeli še volitve. V nedeljo, 8. t. m., pa se je vršil v Zalni ustanovni občni zbor JRZ za novo občino. Udeležba je bila nepričakovano velika — celo najhujši nasprotniki so nas počastili s svojo navzočnostjo, menda so mislili, da bodo občni zbor onemogočili. No, pa se jim ni posrečilo. Zunaj dvorane so bili nekateri pljuni kričali in razgrajali ter znanl jnsarski priganjaji precej glasni, kar pa ni občnega zbora prav nič motilo. V najlepšem redu je bil izvoljen odbor z g. Erjavcem Franjom na čelu. Sami ugledni moške in fante, dobri gospodarji, so v odboru. Na obč. zboru je na kratko poročal o smernicah in obelih stranke delegat banovinske organizacije JRZ g. Pestotnik iz Ljubljane. G. delegat je dal tudi nekaj navodil za sestavo liste občinskega odbora, posebno je poudaril, da mora biti lista JRZ samo ena, in sicer taka, kot jo bo ustanovil javni odbor JRZ v sporazumu z volilci. Poslej ne bo mogel nihče več slepomiti, ka-

tera lista bo prava. — Nasprotniki so že precej časa na delu za sestavo svoje liste. Dosej so jo hoteli že za listo JRZ proglašati, čeprav so na njej sami znani priganjaji prejšnjih režimov ter potarji, ki so se pred leti na glavni Uzunovišev shod v Nišu zastopali vozili — računali za vlako pa še danes niso plačani in ima stvar sodišče v rokah. Kdo bo zdaj to plačeval? Davkoplačevalci! Naj zdaj sami tisti, ki so se vozili, plačajo, ker se tako radi trkajo na svoja poštena prava. Še bolj pisana pa je družba agitatorjev za to listo. Če bodo vodili občinsko gospodarstvo taki ljudje, ki še doma ne znajo pametno in napredno gospodariti, bo občina daleč prišla. Pa hočejo ti ljudje še s gospodarsko listo agitirati! No, pa saj vemo, kam pes tace moli. Nekaterim najbrž diši, da bi kot »gospod županc« v Ljubljano se vozili in lepo župansko nagrado prejeli. To jim diši to, pa čisto nič drugega. Ko bi bilo župansko mesto zastoj, bi bila pri nas gotovo samo ena lista — namreč lista JRZ. Njihovega nasprotstva se prav nič ne bojimo; naši ljudje so treni in dobro vedo, da jim je dal občino samo g. dr. Korošec, zato bodo šli vsi pošteti volilci voliti listo JRZ in tako odobrili politiko našega voditelja g. ministra dr. Korošca. Sicer se bomo pa pred volitvami že kaj oglašili.

Raka pri Krškem. Malo oddaljen od železnice, pa s tem tudi od hrupa in vrvenja sveta, nam poteka življenje enakomerno naprej. Le od časa do časa nas razgiblje neka posebnost. Tako je prav nenadoma udarilo med nas, da je predstavljene naš g. kaplan Janez Brgrin v St. Vid. Komaj dobro leto je bil pri nas, pa smo ga vsi dobromisleci vzljubili. Težko se ločimo, pa želimo gospodu na njegovem novem mestu obilo uspeha pri njegovem delu.

Ježica. Kakor nam je znano, je neka skupina delavcev socialstov iz naše občine vložila pri oblasti v potrdilo pravila del. kul. društva »Vzajemnosti«. Pravila pa so dobili nazaj neresena. Namen društva »Vzajemnost« naj bi bil ta, da širi med proletarijatom naše občine razredno zavest in novo delavsko kulturo, katere ima za svojo osnovno podlago materialistični svetovni nazor. Potem te kulture naj bi priborili sebi in sploh človeški družbi nov družabni red, v katerem vidijo rešitev vseh do sedaj neresenih vpra-

šanj. V naši občini smo toliko srečni, da imamo brez takih društev dosti propagande za tako »kulturo«. Ravno pretekli čas so imeli naši orjanski posla e šestnajstimi mladimi fanti, naše občine, ki so se morali na policijski zagovarjati zaradi komunizma. — (Opomba uredništva: Tudi v nekih drugih krajih ljubljanske okolice govorijo »Vzajemnosti« širijo ali vsaj pospešujejo komunizem in se čudimo, da lahko svobodno delujejo.

Sv. Gregor. Pri nas imamo toliko novega, da ni mogoče o vsem namerati poročati, zato bomo tedni za tednom po eno novico sporočili. Društveno dvorano imamo popolno prenovljeno. Kar čarobno je opremljena, ko zasveti še elektrika, se bo vsa lesketala v zlatu. Prihodnje leto bomo obhajali meno 25 letnico, ob priliki birnovanja bomo tudi prevzvišenega povabili nofer in še par drugih slovesnosti se nam obeta, zato jo je bilo treba dostojno ozaljšati. — V nedeljo 15. t. m. ob 3 popoldne bo pa v naši naši prosvetno društvo predstavljalo igr »Živa pokopana«. Ker je igra živa in silno ganiiva, gofovo ne bo nikomur žal, ako bo la dan obiskal naše jasne višave.

Sv. Helena. Za otvoritev letošnje igralske sezone priredi naše prosvetno društvo Jalenova dramo »Grobovi« v nedeljo, dne 15. nov., ob 3 pop. v društveni dvorani pri Sv. Heleni. Vsi prijatelji našega društva najvjudneje vabljani!

Ig. Na Martinovo nedeljo, 15. nov. ob 3 popoldne bo v naši dvorani igra: »Grobovi« Ob tej priliki bo društveni pevski zbor v spomin 72. padlim vojakom naše fare zapei iste pesmi kot l. 1927 pri odkritju vojnega spomenika. Vabimo posebno moške. Igra ponovi prosvetno društvo v nedeljo, 22. nov. ob 7 zvečer. — Banovinski kmetijsko-gospodinski tečaj, ki se vrši na lgu še od 1. sept., se zaključuje 30. novembra. Takoj to se prične drugi trimesečni tečaj v istih prostorih, ki jih je prosvetno društvo uredilo v ta namen za gospodinjstvo izobrazbo kmečkih deklet. Gotovo je ta izobrazba za kmečka dekleta potrebna in bo dekletom veliko koristila. Pustimo pa tisto lazi-izobrazbo, ki jo je zadnja leta tudi po lžanskem prodajala neke vrste mestna frakarija v obliki nedeljskih tekem koscev in žanjic in celo tesačev!

Drobtine iz framazonске družbe

Framazonstvo ali prostozidarstvo je velesila. Marsikdo misli, da je to le nekaj »bav-bave«, s katerim strašijo duhovniki stare žene, da je to v resnici strah, ki je znotraj volč, okrog ga pa nič ni. Posebno pri nas na Slovenskem o framazonstvu marsikdo res še danes tako misli, zlasti zato, ker na Slovenskem do zadnjih let framazonске lože nismo imeli in se nam je zdelo pisanje in govorjenje o framazonstvu kot pravilice iz nekih dainih dežel, ki se pa na nas le malo hčijo.

Ti časi so minili. Danes imamo tudi v Jugoslaviji jako močno organizirano masonstvo, katerega vpliv je čutili prav povsod, zato ne bo odveč, če postrežemo tudi mi »Domoljubovim« bravcem z nekaterimi podatki o jugoslovanskem framazonstvu. Da nam pa ne bo kdo očital, da lažemo, da si izmišljujemo in da prefrigano strašimo z »bav-bavom«, povemo že kar naprej, da so posneli naši podatki iz knjige »Svobodno zidarstvo«, ki je izšla l. 1926 v Belgradu. Napisal jo je eden vodilnih jugoslovanskih framazonov Sr. J. Stojković, gimnazijski ravnatelj v Belgradu in ustanovitelj framazonске lože »Dobratimi«. Da bo pa stvar še bolj držala, pripominjamo, da je knjiga izšla z izrečnim odobrenjem »Velike lože Srbov, Hrvalov in Slovencev, Jugoslavije«. Torej menda dovolj zanesljiv vir. Ne smemo pa seveda pozabiti, da je prostozidarstvo strogo tajna družba in da obveste širšo javnost le o tem, kar jim prša in kakor jim prša, zato seveda moške o svojem pravem zakušnem delu in v najstrožji tajnosti držijo ljudi imena vplivnih živih framazonov.

Framazoni se nazivljejo med seboj bratje, a prostor, kjer se zbirajo, se imenuje prostozidarska loža. Namen vse organizacije je prepoznati svoje člane prav do kosti s framazonским duhom, zato je to predvsem duhovna organizacija. V svoje vrste skuša dobiti predvsem ljudi, ki imajo v javnosti vpliv, torej politike, visoke uradnike, bogataše, pisatelje, profesorje itd., da, tudi vladarje, kajti njih cilj je, prepoznati s framazonским duhom prav vse javno življenje. Zato hočejo oblast, do-

bili v svoje vrste ljudi, ki imajo oblast in zasedati najvišja mesta s svojimi ljudmi. Vender je sprejem prav težak in imajo vsop le izbrani.

Vse jugoslov. framazonске lože so združene v l. 1919 ustanovljeni »Veliki loži Srbov, Hrvalov in Slovencev« v Belgradu. Njena pravilo je ministrstvo potrdilo dne 22. januarja l. 1920. Z prvega paragrafa teh pravil pravi, da je prostozidarstvo združenje ljudi na podlagi prostozidarskih predpisov, s čemer je povedano, da obstoje razen teh zunanjih pravil še posebni notranji predpisi, ki pa seveda niso za javnost. Oni so mednarodna organizacija, svojega Boga nazivljejo »Tvorca vseh svetov« in pravijo, da tolerirajo (trpe) vse vere. V smislu § 9 so vsi framazoni obvezani ohraniti vse notranje obrede in vse znake za medsebojno spoznavanje v tajnosti in svoji loži so dolžni največjo udanost. Njih sestanki se vrše navadno ponoči.

V ložo sprejeti »brat« je postal s tem član framazonске zveze in mu bodo šli framazoni na roko povsod, kamorkoli bo prišel, kajti prostozidarstvo je »vrv, ki je ovija okrog vse zemlje«, kar izrečno naglašja brat Stojković. Za svoje geslo so si izbrali geslo francoske revolucije, t. j.: Svoboda, bratstvo, enakost. Jugoslovanski framazoni imajo svoj list »Neimar«, ki ga pa nframazoni seveda ne dobe v roke.

Za svojega največjega sovražnika proglašajo katoliško cerkev z jezuiti na čelu. To sovraštvo, pravi brat Stojković, izvira iz sredine 18. stoletja, ko se je framazonstvo preporodilo. O pravoslavni cerkvi pravi brat Stojković, da je bila izprva pod katoliškim vplivom tudi velika nasprotnica framazonstva, a v zadnjih desetletjih, da je vladalo med pravoslavno cerkvijo in framazoni prav prijateljsko razmerje. Sele v zadnji dobi, ko je izidu Stojkovićeve knjige, postaja tudi pravoslavna cerkev napram framazonom vedno bolj oprezna.

II.

Glede svoje zgodovine si framazoni sami niso prav na jasnem. Nekateri trdijo, da izvirajo iz starega veka drugi pravijo, da so v zvezi s srednjeveškimi rokolodskimi četi itd. Spravljajo jo v zvezo z zidariji babilonskega stolpa, učenjem, z Grki, z raznimi srednjeveškimi verskimi ločinami in bratovščinami, z raznimi verskimi pojavi ob pri-

liki reformacije (verskih bojev v 16. in 17. stol.) itd. itd. Prevladuje pa danes mišljenje, da je framazonstvo izšlo iz raznih tajnih zidarskih organizacij v Srednji in v Zapadni Evropi v začetku novega veka. Kakor že dandanes, je bila že tedaj navada, da so postavljali zidarije, preden so začeli zidati kako stavbo, ob stavbišču baroko, v kateri so shranjevali orodje in kjer so se v prostem času zbirali. Te baroke so nazivali »lože« in v njih so tudi bratstvo sami med seboj urejevali ter reševali svoje zadeve neodvisno od oblasti, zato so jih nazivali »svobodne zidarije« ali »franc massons« po francosko. Odtod beseda framazon ali prostozidar in tudi dandanes spominjajo imena raznih framazonških stopenj in časti na zidarie n. pr. mojster, veliki mojster itd. V pr. h časih so imela ta zidarska združenja večkrat čisto verski značaj, zato so z njimi sodelovali tudi nekateri redovniki, zlasti benediktinci. Večkrat so jih celo vodili in hodili z njimi po raznih pokrajinah, kjer so prevzemali graditev velikih stavb, zlasti mogočnih katedral. Iz listega časa so se tudi do danes po framazonških ložah ohranili razni obredi, ki spominjajo na verske. Na Anglskem so v teka svoboda, časih na pol verska združenja zidarjev začeli že v 16. stoletju sprejemati tudi nezidarie, a prijatelje stavbne umetnosti. V 17. stoletju so ta združenja naglo propadala in v začetku 18. stol. so bile na Anglskem le še štiri, njih člani pa po večini nezidarije. Ti so se odločili te »lože« preosnovati. Dne 24. julija l. 1717. so se združile v Londonu v »Veliko ložo«, ki je imela namen odsej zidati »duhovno zgradbo«, in to je rojstni dan današnjega framazonstva.

Domovina današnjega prostozidarstva je torej Anglija, kjer je Antor Sayer, veliki mojster zgoraj navedene prve Velike lože l. 1723. izdelal tudi prva pravila framazonov v modernem zmislu. Ohranil je očitvno vso zunanjost zgoraj navedenih starih zidarskih združenj, a v teh združenjih je skušal združiti vse svobodoumne duhove tedanje dobe v tajno organizacijo, ki naj bi odsej zidala duhovno zgradbo človeštva v zmislu svobodomislenskih načel, ki so rodila poznejšo francosko revolucijo. Izprva je imela ta organizacija res tudi človekoljubno, plemeniti in svobodoumen namen, zaradi česar so pri njej sodelovali mnogi plemeniti duhovi vseh narodov (razširila se je

P I S A N O P O L J E

Dr. Korošec ljubi in spoštuje hrvaški narod

Pretekli teden je obiskal notranji minister dr. Korošec Zagreb in je ob tej priliki izjavil časnikařem sledeče:

»Posebno sem zadovoljen in vesel me, da imam priliko zopet enkrat videti lepi Zagreb, ki se kljub težkemu gospodarskemu stanju tako sijajno razvija. Danes sem vesel posebej še zato, ker me spremlja lepo vreme. Toda ne, vas časnikaře ne zanima, kakšno je vreme danes v Zagrebu. Vi bi radi vedeli, kaj je s hrvaškim vprašanjem! Jaz nisem preveč občutljiv, vedno jasno gledam. Hrvatje me včasih bolj ljubijo, včasih zopet manj. Jaz nisem mesec, ki gleda na zemljo sedaj mrko, sedaj prijazno. Jaz sem vedno ljubil in visoko spoštoval hrvaški narod in nimam drugega, kakor samo vročo željo, da končam svoje politično delo s tem, da bodo vsi Hrvati srečni in zadovoljni v naši državi in tudi z menoj.«

Golobi so podedovali

Tam je v kraju Gyrőru umrl bogat mešan, ki so ga že za časa njegovega življenja imenovali očeta golobov. Svoje premoženje je v oporoki zapustil mestu pod pogojem, da mora tudi po njegovi smrti skrbeti za ptice, ki jih je sam imel tako rad. Občina si je dolgo belila glavo, kako naj ustreže oporoki.

Najprej je najela strežnika, ki bo golobe krmil trikrat na dan. Sedaj namerava zgraditi moderen globnjak, kakršnega na svetu še ni bilo. In še ji bo preostala visoka vsota, ki jo bo menda namenila zaščiti drugih živali. Naporu sorodnikov umrlega mešana za razveljavljanje žudne oporoke so bili zaman.

Letiči škoj

V London je prispel škof dr. Fleming, ki je znan z imenom »leteči škof«. Njegova škofija obsega vso severno Ameriko in je največja na svetu. Meri nič manj nego 2 in četrt milijona kvadratnih milj. Ker so prometne prilike ondi sila preproste, si je moral nadpastir nabaviti letalo, s katerim potuje po severnih krajih. Obiskuje tudi najoddaljenejše potojanke in nedavno je bil na otoku Aklaviku, koder je najsevernejša naselbina na svetu. Deluje v svoji škofiji že nad 27 let in ljudstvo ga ljubi in spoštuje kot svojega očeta.

Vero povsod

Vero v javnosti! Vero v vse socialno, gospodarsko, duhovno življenje. Le vera more uređiti po večnih zakonih ljudi in vse njihove odnose. Vera je oni zakon, ki lahko določi pravične mezde, odmerja delo in do-

VINA

Vam nudi Centralna
vinarna Ljubljana.
v svoji posodi najugodnejše.

bišek, družine varuje, bedo preganja in dolžnosti določa.

Vero v politiko! Da ne bo oboroževanja zaradi imperializma, dividend in zaradi strahu. Da ne bo nezadovoljnih narodov, tlačnih in teptanih.

Vero v gospodinjstvo! Da ne bo goljufij, izrabljanj, socialnih krivic. Da bo pravičnost zmagala tudi v trgovini in proizvodnji. Da ne bo cena oderuška, mezda pa beraška.

Nove družbe je treba, po božjem zakonu urejene. Zato se moramo boriti z vso silo, z vsemi sredstvi.

Starost živih bitij in rastlin

Često čitamo o 150, 160 in celo 190 let starih starcih in starih, vendar pa so to samo zelo redki in izjemni primeri. Meja človeškemu življenju je pri 100 letih. Čez to številko seže le redko število ljudi.

Toda, kaj je sto let človeškega življenja proti 5000 letom, ki jih lahko doseže cipresna? Kako malo je sto let proti 3000 letom, ki jih doživlja cedra ali kostanj. Tudi o drugih rastlinah vemo, da morejo doseči lepo število let. Tako žive hrasti in buke 1000, topoli 700, vrtnice preko 900 let. Iglasto drevje dočaka 400 let, vinska trta pa 130 let.

Podobne trdoživosti pa ne opazimo pri živalih. Zelvi pripisujejo sicer 300 let, škula 250, slonu 200, papigi 150 let, kar je seveda mnogo v primeru s človeškim življenjem, a nič v primeru z življenjem rastlinskih Metuzalemov. Med ribami je najtrdoživejši koi, ki vzdrži do 500 let. Ujede doživi 100 let, medved 45, tigr in levi pa po 25 let, ovce in koze 15 let. Trdožive so školjke, ki doživi 70 let, in vrane, ki dočaka tudi 100 let starosti. Gospi doživi 50 let, vrabci 40 let, pavi 24 let, golobi 20 let, kanarčki pa 14 let. Zanimivo je pri mravljah, kjer dočaka samica do 12 let, samci pa le 12 tednov.

namreč jako hitro po vsem svetu, kakor bomo še videli), stonov in ver, ki jih posla je zlasti tiste dobrine človeške notranjosti, ki jih priznava in pospešuje vse, zlasti pa krščanske vere. Ta Saveriova pravila veljajo na zunaj še danes, čeprav v čisto drugačni razlagi, kakor se člani nazivajo še danes »zidari« ter pri svojih obredih uporabljajo razno zidarsko orodje in obleko, čeprav ni med njimi nič nobenega resničnega zidarja več. Člani lož so se že tedaj delili v več sipoeni, t. j.: vajece, pomočnike, mojstre, višje mojstre in velikega mojstra.

Iz Londona se je ta organizacija jako hitro razširila po vsej Angliji in po Škotski, ki je pa na zunaj za spoznanje drugoče organizirana. Od tod je šla potem ta organizacija kmalu tudi po ostali Evropi in po Ameriki. Nekateri so se organizirali po škotskem načinu, večina pa po angleškem. Pri teh obstoji v vsaki državi po več lož, a vse so združene v vsedržno »Veliko ložo«, ali »Veliki Oriënt« z »velikim mojstrom« na čelu. Voli ga zborovanje mojstrov vseh lož. Na Angleškem so prostozidarstvo časih nazivali tudi »kraljevsko umetnost« in ta naziv so ohranili potem framažoni do današnje dobe.

Nahitro se je razširilo prostozidarstvo po Francoski, kjer je bila prva loža osnovana že l. 1725, prva velika loža pa l. 1736. V francoskih ložah so kmalu dobili premoč odločno svobodomislelnosti in protikatoliški duhovi, ki so miselno pripravljali francosko revolucijo in ta protikatoliški duh se je ravno pod vplivom Francozov, ki so bili v Evropi vodniki, zanesel kmalu tudi v vse ostale framažonske lože. Očede na to je pa pež Klemen XII že l. 1738. framažonstvo tudi obsodil. O framažonstvu se je povsod in živahno razpravljalo, kar je bilo zanj velika agitacija, število lož je naglo naraščalo, a s tem so prihajali vanje tudi ljudje najrazličnejše naziranj in ciljev, kar je kmalu povzročilo hude notranje spore prostozidarstva. Prišlo je tako daleč, da so nekatere lože celo sklenile, da more biti njih član le — veren katoličan. V drugi polovici 18. stol. se je potem to gibanje izprva precej pomirilo, lože so izgubljale privlačnost in to so nekatere njih vodilne uporabili za učvrstitev lož. V njih je vnovič zmagal strasten protikatoliški duh, ki odslej ni več politični. L. 1785. se je v Parizu že prvi med-

narodni kongres prostozidarjev. Napoleonove vojne so zanesle Francoze, z njimi pa tudi njih framažonske lože in njih duh po vsej Evropi, od tod pa še po ostalem svetu, tako da brat Složković po pravici pravi, da je to danes vrh, ki je ovila okrog vse zemlje.

III.

Kakšna je dandanes framažonska armada? Tudi na to vprašanje nam brat Stojković sam odgovarja. Poglejmo:

Na Angleškem, domovini framažonstva, je bilo l. 1923. kar 4997 lož 2.311.000 člani z »United Grand lodge of England« na čelu. V angleških ložah je bilo od nekdaj zlasti mnogo najvišjega plemstva in tudi več prestolonaslednikov, ki so potem kot kralji podpirali prostozidarstvo. Toda kakor se angleški socializem prav bistveno razlikuje od ostalega evropskega, tako tudi angleški prostozidarstvo niti od daleč ni tako protikatoliško kot ostalo evropsko, v katerem popolnoma prevladuje francosko framažonstvo.

V Franciji je bilo 1923. leta okoli 570 lož z nad 50.000 člani. Zanimivo je, da je bila jeseni l. 1924 osnovana posebna skupina poslancev-framažonov, h kateri je pristopilo 242 članov. Skoro vsak drugi poslanec in senator je torej framažon, a »duhovno plemenitost« te »bratovščine« je sijajno razkrinkal letošnji strahoviti Stavinskijev škandal, ki je razširil koruptni framažonski amraz po vsem svetu. Verjetno je, da bo francoski narod že pri prihodnjih volitvah temeljito pomelel framažonske brate iz svojega parlamenta. Člani francoskih framažonskih lož so bili znani bogokletnež in podleži Voltaire, bogokletni pisatelj Renan, Napoleon in vsi njegovi sorodniki, voditelji najbolj pokvarjene sedanje francoske stranke Herriot i. dr.

V Nemčiji je bila prva loža ustanovljena že l. 1737, a po vojni je delovalo 753 lož združenih v 9 velikih ložah z 66.250 člani. Znani nemški framažoni so bili Kant, Hegel, Lessing, Goethe, general Blücher, kralj Friderik Veliki, cesar Viljem I. dr.

V Italiji je stopilo framažonstvo l. 1735. Njegova zgodovina v Italiji je jako burna. Prišlo je seveda kmalu v najostrejšo bojo s katoliško cerkvijo, a nekatere italijanske posvetni vladarji so ga prepovedali, drugi — sami framažoni —

pa podpirali. Po zedinjenju Italije je framažonstvo mirno in hitro napredovalo ter je šlo po vojni 499 lož z »Grand Orient d'Italia« na čelu in z nad 25.000 člani. Mussolini je vse lože razpustil, ker se je upravičeno bal njih tajnega delovanja, veliko vprašanje je pa seveda, če ne obstojajo tajno še vedno. Framažoni so bili Garibaldi, neapoljski kralj Joachim i. dr.

V Avstriji je prodrlo framažonstvo l. 1742. Podpiral ga je zlasti mož cesarice Marije Terezije, ki je bil tudi sam framažon. Z Dunaja se je hitro razširil po Češkem, Ogrskem. Hrvaškem l. dr., a prva vel. loža je bila ustanovljena leta 1784. z grofom Dietrichsteinom na čelu. Framažonstvo je jako podpiral tudi cesar Jožef II., a njegov naslednik Leopold je bil tudi framažon. Za cesarja Franca I. je bilo framažonstvo v Avstriji prepovedano in razpršeno, vendar so v zadnjih desetletjih pred vojno obstojali nekatere tajni framažonski kroški. Takoj po vojni je bila pa osnovana tudi avstrijska Velika loža, je združevala l. 1924 že 14 lož z 1260 člani.

Na Češkem je framažonstvo v drugi polovici 18. stoletja jako cvetelo, pozneje je bilo z ostalimi »evropskimi« vred razpršeno, a po vojni je takoj vnovič oživelo. L. 1912. je jugoslovanska Velika loža vpostavila »Veliko ložo Češke«, ki je združevala že tedaj 14 lož s 700 člani.

Na španskem je po vojni delovalo 72 lož s 4900 člani, na Portugalskem 50 s 4300 člani, na švedskem 46 lož z 20.118 člani, na Norveškem 21 lož s 6616 člani, na Danskem 18 lož s 3927 brati, v Belgiji 25 lož s 4000 člani, na Holandskem 106 lož s 6682 člani, v Švici 36 lož s 4500 člani, na Grškem 18 lož s 950 člani v Rumuniji 8 lož s 300 člani, na Bolgarskem 5 lož s 294 člani, v Turčiji 10 lož s 2600 člani, v obeh Amerikah 18.170 lož z okroglo 2.950.000 člani itd., itd. V nekaterih novih državah, kakor na Češkem na Poljskem in drugod je v zadnjih letih število lož in članov znatno naraslo. V svetovni framažonski zvezi je včlanjenih danes okroglo 30.000 lož z okroglo 4 milijoni »bratov«. Torej res »vrh«, ki je ovita okrog zemlje in ki tudi krepko stiska narode, kakor smo videli letošnjo pomlad na Francoskem.

(Nadaljevanje prihodnj.)

Z občinskih deske

Vzdrževanje občinskih cest. Pogosto slišimo med nepoučenimi ljudmi trditve, da so občine brez moči in da ne morejo prisiliti občanov k popravilom ali k vzdrževanju občinskih cest. Ta trditve pa je neumestna tako v zakonskih predpisih kakor tudi stvarno. Po § 29 zakona o samoupravnih mestih (Uradni list št. 247/60 iz leta 1929) se občinske ceste grade in vzdržujejo z občinskimi sredstvi. Občinske ceste prvega reda se vzdržujejo s prispevki vseh občanov; občinske ceste drugega reda pa s prispevki davčnih zavezancev onih krajev, ki so imeli te ceste poglavitno namenjene za promet oziroma uporabo. Porazdelitev prispevkov določa občinski odbor po neposrednem davku zavezancev. Občinski odbor odmeri cestno obveznost ali v obliki kuluka po pravilniku o ljudskem delu ali po porazdelitvi proge občinskih cest v vzdrževanje davčnim zavezancem z njih pristankom v smislu § 35 zakona o samoupravnih mestih. Odmerna ljudskega dela je samo nadomestilo, to je, če ni posebnega pravnega naslova za določitev cestnih prispevkov, kar je po § 35 navedenega zakona ravno sporazum med občino in zavezanci. Za onega, ki ne opravi svoje cestne obveznosti bodisi v obliki kuluka ali na osnovi sporazuma, določa § 47 zakona o samoupravnih mestih zapoved kazni do 7 dni in prisilno privedbo na delo ter popravilo ceste na stroške upornega občana.

Kr. banska uprava v Ljubljani je o občinskih cestnih stvarih izdala pravilnik o ljudskem delu, ki ga je po zakonu morala predpisati. Ta pravilnik je sestavljen skladno z zakonskimi predpisi. Pravilnik predvideva isto kazensko sankcijo kot zakon o samoupravnih mestih.

Cestna obveznost za občinske ceste se odmerja po zakonu o samoupravnih mestih in po navedenem pravilniku od vseh direktnih davkov; toda le od osnovnega, ne pa tudi od dopolnilnega davka, t. j. od zemljarine, zgradarine, pridobitne, rentnine, družbenega davka in uslužbenškega davka. (Razlika med veljavnim in med bivšim kranjskim cestnim zakonom je v tem, da so se po § 19 kranjskega cestnega zakona, dež. zakonik št. 22 iz leta 1913, odmerjale cestne obveznosti le od zemljarine, zgradarine in pridobitne.)

Vse občine v naši banovini vzdržujejo in grade občinske ceste ali s skupnim ljudskim delom ali pa po posrednih občanah, ki so prevzeli odmerjene proge v svoje vzdrževanje, ali pa z občinskimi dokladi. Občinska cestna politika se izvaja umno in brez priložnosti povsod tam, kjer imajo občani še čut in smisel za skupno korist in za ugled občine.

Ustavitev dobave »upuinice« za brezplačen prevoz ljudske hrane oz. za podelitev brezplačne

koruze. Kr. banska uprava dobiva se vedno prošnje posameznih občanov in drugih javnih ustanov za dodelitev v naslovu omenjenih »upuinice«. Ministrstvo za soc. politiko in ljudsko zdravje je ustavilo vsako nadaljnjo akcijo glede prehrane posameznih krajev v tej smeri. Na vse že vlozene prošnje občan kr. banska uprava ne bo izdajala posebnih rešitev.

Ugoditev prošnje za dobavo subvencijskih petelinov in jarkov štajerske pasme. Kr. banska uprava v Ljubljani je v načelu ugodila vsem prijavljenim za dobavo subvencijskih petelinov in jarkov štajerske pasme. Radi splošnega pomanjkanja res dobrega plemenskega blaga pa si je pridržala pravico, da še pozneje posamezne prošnje odkloni, če ne bo zadosti plemenskih živah na razpolago.

Za osebe, ki so zaščiteni po invalidskem zakonu. Občinske uprave imajo naročilo, da zbero od vseh podjetij in obratov na svojem področju podatke, katere osebe, ki so zaščiteni po invalidskem zakonu, so zaposlene pri imenovanih podjetjih oz. obratih. Obenem pa, ko zbirajo te podatke, morajo županstva vsa podjetja in obrate na svojem področju opozoriti na čl. 5 in 6 pravilnika o zaposlovanju oseb, ki določata, da so poleg drž. in samoupravnih podjetij tudi vsa privlačna podjetja dolžna sprejemati na izpraznjena mesta v prvi vrsti osebe, ki so zaščiteni po invalidskem zakonu.

RADIO

od 12. do 19. novembra 1936.

Vsaki dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13.30 Cas, spored, 13.15 Plošče ali orkester, 14. Vreme, 18.30 in 22.30 Cas, vreme, spored, obvestila.

Četrtek, 12. nov.: 18 Radijski orkester, 18.40 Slovensčina za Slovence, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 10 minut zabave: Nova budilka, 20. Akademski pevski kvintet in Radijski orkester, 22.15 Za zabavo (Cimermanov trio). — Petek, 13. nov.: 11.30 Solska ura, 18. Kateri zakoni se tičejo posebno žene, 18.20 Plošče, 18.40 Francoščina, 19.30 Nac. ura: prenos iz Beograda, 19.50 Zanimivosti, 20. Koncert godalnega kvarteta iz Dražda, 21. Plošče, 21.20 Citraški koncert, 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 14. nov.: 18 Radijski orkester, 18.40 Pogovori s poslušalci, 19.30 Nac. ura — prenos iz Zagreba, 19.50 Pregled sporeda, 20. O zunanjih politiki, 20.20 Martinovanje, 22.15 Radijski orkester. — Nedelja, 15. novembra: 8 Plošče, 8.30 Telovadba, 9.30 Cas, poročila, spored, 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve v Ljubljani, 9.45 Verski govor, 10. Narodne pesmi vmes radijski orkester, 11.30 Strižek Matiček kramlja otrokom, 16. Fantovska ura, 17. Kmetijska ura, 17.20 Prenos iz Mežice: Koncertni nastop koroških pevskih zborov,

19.30 Nac. ura (prenos iz Beograda), 19.50 Slovenska ura, 20.30 Kovačev študent — spevoigra, 21.15 Koncert radijskega orkestra, 22.15 Plošče. — Ponedeljek, 16. nov.: 18 Zdravniška ura, 18.20 Plošče, 18.30 Slovenska nar. pesem, 19.50 Zanimivosti, 20. Rezervirano za prenos, 21.30 Plošče, 22.15 Radijski orkester. — Torek, 17. nov.: 11.30 Solska ura, 18. Radijski orkester, 18.40 Sola in avtoriteta, 19.30 Nacionalna ura (iz Beograda), 19.50 Zabavni zvočni tečaj, 20. II. skladateljska ura Heriberta Svetela, 21. Radijski orkester, 22.15 Radijski jazz. — Sreda, 18. nov.: 18 Razvoj prometa v Egiptu — II. del predavanja, 18.20 Ročna dela, 18.40 Bistvo kapitalizma, 19.30 Nac. ura, 19.50 Uvod v prenos, 20. Prenos opere iz ljubljanskega gledališča.

DOBRO ČTIVO

k Klaverjev misijonski koledar 1937. Leto 21. Strani 96. Cena 5 din. Pri naročilu 10 izv. eden povrh. Naroča se pri Družbi sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova ulica 1. Koledar prinaša izredno zanimivo vsebino in lepe slike iz afriških misijonov. Toplo ga priporočamo.

k Misijonski koledarček za mladino 1937. Leto 16. Strani 64. Cena 3 din. Pri naročilu 10 izv. eden povrh. Lepe in poučne povestice, mešane z ljubkimi slikami, se vrstijo ena za drugo. Koledarček priporočamo kot lepo božično darilo. Naroča se pri Družbi sv. Petra Klaverja, Ljubljana, Metelkova ulica 1.

k Nova božična igra: Kralj z neba. Sedem znamenj ob času rojstva Kristusa Kralja. Na podlagi evangelija in tistega časa napisal Edvard Gregorin. Cena nevezani knjižici 15 Din. Naročila sprejema Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani. — Delo je izredno posrečeno, polno silnih dramatičnih prizorov, ki bo nedvomno obogatilo našo odrsko književnost. Odobreno je tudi od ljubljanskega škofijata in je primerno tudi kot čtivo, ker prikazuje — bogato na notranji poglobitvi — čas, razmere in ljudi tiste dobe, ko je svet pričakoval Odršenika. Jasno eta izoblikovana kraljevo božje in kraljevo sveta. Snov je podana v močnih, pretresljivih prizorih polnih ustvarjalne domisljivosti, ki tvorijo veliko dramatično zaokroženost Marijino oznanjenje, Slepi gluhec, Plesavka in Herod, Stari pastir, Oznanjenje Kristusovega rojstva, Kronanje Heroda, Zvezda, Modri molijo Kralja, Umor nedolžnih otročičev, Prikaz bellemahkih mater, Marija, Herodova smrt, Dvanajsetletni Jezus v templju. Gledališki odri bodo gotovo sprejeli to novo božično igro nadvse dobrodošlo, ker je njena uporaba v vsakem odru lahko izvedljiva. Toplo priporočamo!

DROBTINE

Tajne egiptenskih grobov. Egiptenska vlada je odredila, naj se raziskujejo grobovi strme piramide v Sakhari. V njej je grob Faraona Zoserja, ki je umrl pred 5000 leti. V piramidi so našli veliko množino kamnite namizne posode, ki je očitno bila last umrlega faraona. Posoda so mu dali v grob, da bi lahko jedel. Vsa posoda tehtala okoli 60 ton. Zalibog je večina razbita, ker je vanjo padla skala. Kljub temu so izkopavanja dovedla do dragocenih izkopnin. Tako je na primer mnogo nepoškodovanih vrčev, vinskih čaš in raznih loncev za mazila, s katerimi so si bogati Egipčani mazali roke. Večina posode ima napis s črnim črnilom, ki so napravljeni s hieratično pisavo in ki vzbujajo izredno pozornost raziskovalcev starega Egipta. Ne daleč od sobe, kjer so našli posodo, so odkrili dva groba iz krasno obdelanega alabastra. Zdi se, da sta bili v njih zakopani dve ženski iz kraljeve družine.

Ruski profesor razlaga, kako nastane kriza v kapitalistični državi... Dijak ga ustavi in pravi: »Kadar je trg prenapolnjen z blagom.«

Profesor: »Da.«
Dijak: Pa ne bi enkrat tudi na Ruskem napravili malo krize?

Rešitev križanke „Berite“

Vodoravno: 1 pot, 4 kolek, 6 kcona, 7 tovar, 8 majeron, 11 Aron, 14 breza, 15a vzor, 19 arena, 20 terja, 22 Bogoljub, 24 Domoljub, 25 Ema, 26 zidar, 29 hlače, 30 kokarda, 31 kamen.

Navpično: 1 pokol, 2 Slovenec, 3 tenor, 4 kita, 5 karo, 9 anali, 10 avtor, 11 aroma, 12 regač, 13 ono, 14 bluza, 15 akord, 16 zel, 17 orjak, 18 rjuha, 19, 21 Abel, 23 bik, 24 dar, 27 da.

Križanka:

Vodoravno: 2 stari oče, 3 kislina, 5 del glave, 7 moški glas, 8 del tedna, 9 pot, po kateri vozi vlak, 14 del cerkve, 15 žensko krsno ime, 17 poljsko brodje, 18 dan, 20 naslov za turškega oblastnika, 22 nočni pljci, 24 kratica za svojoročno, 25 nada, 27 prav tok, 33 izbrana četa, 34 oče, 35 domača žival, 36 prisilno delo, I, II, III = velika resnica — opozorilo.
Navpično: 1 velik človek, 3 del noge, 4 dan

„Časopisi“

(Mesto končnega a—i), 1 postava, 6 spisovni način, 8 darilo, 10 razjeda železo, 11 skupek 12 krsno ime našega kralja, 13 števnik, 14 žensko oblačilo, 16 trgovski potnik, 17 zemlja, 18 zemlja, 19 čaša, 21 letopis, 22 poslanec, 23 hrvaški izraz za: oni tam, 24 kratica za slovensko Katoliško akcijo, 26 pz v, 28 predplačilo, 29 kok, 30 ed. pomožnega glagola biti, 30 zaimek, 31. glej 25 vod.

Tudi delavci so del naroda

V časopisu »Na mejah« beromo tudi sledeče tehtne stavke:

Naš delavec se bridko moti, če misli, da bo dobil opore v boju za svoje pravice pri raznih pokretnih, naperjenih predvsem proti vsaki veri, pri pokretnih, ki naj predstavljajo nek internacionalen boj delavstva proti kapitalizmu. Čas zahteva od nas popolno jasnost, jasnost v načelih, jasnost v delu in jasnost v javnem udejstvovanju. Kako naj bo jasnost tam, kjer dva delata pod isto firmo — pa sta si po svojih načelih popolnoma nasprotna? Kako naj sodeluje delavstvo vseh skupin v kulturnem, strokovnem in političnem smislu? Končno ne predstavlja enotna ali skupna fronta delavstva nič drugega kot neko tako sodelovanje, brez jasnih načel, brez enotnega cilja. — Kako naj s pravo dosledno vero prežet katoličan, ki hoče svoje versko prepričanje uveljaviti na vseh področjih javnega in kulturnega življenja, sodeluje skupaj z marksistom, ki živi in dela po načelih Marksa: »Vsaka vera je opij za ljudstvo.« — Kako naj katoličan, ki želi in hoče samo to, da drugi njegovo versko prepričanje spoštujejo ali ga vsaj puste pri miru in mu puste svobodo prepričanja, noče sodelovati s človekom, katerega načelo je ubiti vsako svobodo s stisnjeno pestjo. Delavstvo iz lastnih izkušenj ve, kako spoštujejo marksisti v praksi svobodo mišljenja vsakega poedinca.

Kako naj sodeluje slovenski delavec v gospodarskih in strokovnih vprašanjih z ljudmi, ki hočejo uveljaviti vse javno življenje brez Boga, brez vere, ki zanikajo tudi vsako vest. Za vsako gospodarstvo je zavest odgovornosti nujno potrebna ne samo pred predstavniki oblasti, ampak tudi pred samim seboj. In kako naj pričakuje delavec za izkazano zaupanje odgovornost pri ljudeh, ki načelno zanikajo vse npravnostne dobrine vere — tudi vest. Ali naj se slovenski delavec res naslanja na pokret — ki ni izšel iz našega slovenskega naroda — ampak ga vodijo iz vseh narodov izkoreninjeni internacionalni židovaki mogotci?

Naše delavstvo se nahaja v veliki duhovni skupnosti z vsem našim katoliškim narodom; kdor tega ne uvidi, kdor cepi naše delavske vrste in jih vodi v naročje marksistov, ta prav gotovo ne dela za koristi slovenskega delavstva.

Našim naročnikom!

Čez štirinajst dni bomo začeli v našem listu NOV ROMAN pisatelja Ganghoferja

»MARTINJKLOŠTER«

Najboljši dokaz za to, kako je ta ljudska povest zanimiva je, da je samo v nemškem jeziku izšla doslej v 150.000 izvodih. Podrobnosti o romanu bomo objavili prihodnjik. Za danes prosimo naše naročnike, da opozore na to povest svoje sosede in prijatelje, ki lista še nimajo, da si ga bodo mogli pravočasno naročiti, kajti prepričani smo, da bo z vsebino naše nove povesti vsakdo nadvse zadovoljen.

Kupujte pri trvdkah, ki inserirajo v »Domoljubu«!

Ako znate varčevati
Ako znate računati
Ako znate primerjati
Ako poznate blago

potem boste kupovali le v manufakturni trgovini

Kmečki Magacin, Ljubljana

Krekov trg štev. 10. - (nasproti Mestnega doma.)

Mi Vas postrežemo z najboljšim blagom in najnižjimi cenami.

Obiščite nas in prepričajte se?

Zobotrebce

vseh vrst kupuje **M. PAKIČ, Ljubljana**

Sv. Petra nasip 27 (za vodo)

ALI SI ŽE POSTAL ČLAN KMEČKE ZVEZE?

Log pri Brezovici. Tudi v naši občini sestavljajo prietasi JZR svojo kandidatno listo. Majejo se tla dosedanjim gospodarjem občine. Sicer so se pred par leti govorili, da ne bodo več kandidirali, toda sedaj kaže, da so se premislili in bi radi še podaljšali lepe čase JNS režima. Vse mogoče in nemogoče stvari si izmišljajo, da bi dobili ljudi na svojo stran: da bo občina ukinjena, da bodo klerikalci le postopaje podpirali, da bodo občinski denar spravljali, da naš kandidat ni zadosti bogat itd. itd. Že pred tremi tedni so govorili, da je njihova lista že potrjena, a 14 dni pozneje so se pobirali podpise zanj in se danes ne vemo, kdo so možje, ki kandidirajo na njihovi listi. Govore tudi o nasilju, čeprav se vedno ehajajo in so v miru lahko sestavili listo. Kako pa je bilo pri nas leta 1933, pa vse dobro vemo, tisti, ki smo trpeli in kazni plačevali, pa tudi tisti, ki so nas denuncirali. Listi so dali sedaj ime »gospodarska lista«. Dr. Kramer je javno povedal, da je dal svojim prištelcem nalog, naj se skrivajo pod take hote, da bo sploh še kdo hotel z njimi. Zato gospodarska firma te liste ne bo nikočar premotila. Sicer pa imamo dovolj zgledov, kako bo »gospodarska« lista gospodarila. — Mi pa vemo, kje je naše mesto! Kakor ogromna večina slovenskih občin, tako se mora tudi naša uvrstiti na stran našega dr. Korošca, da tako izpričamo svoje slovensko in da pomagamo graditi lepšo bodočnost našega naroda.

Pozor! Kmetje in trgovci!

Radi opustitve sedlarske obrti, Vam nudim veliko zalogo konjske opreme, komatov, cukvencev, užd, vajeti, kriških vojk, prane opreme iz med in nikla itd.

Franc Jenko, sedlar, Medvode 3

Kranj. Dne 16. novembra ob 11 dopoldne bo v hotelu Jelen seotnanek vseh upnikov okraja Kranj, da se pogovore o kmetijski zaščiti in o rešitvi svojega težko prisluznega denarja.

Pfaff in Singer

Šivalne stroje imajo rabljenje šenske, krojaške, čevljarske in kolesa po neverjetno nizki ceni kupite edino pri **Pfaffu** (nasproti kristanske cerkve) Tudi ob nedeljah dopolno.

Pošljite naročnino!

Za jesen in zimopriporoča **F. I. GORICAR**

Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

veliko izbiri blaga za moške obleke in površnike, za ženske obleke, plašče in kostume. Trpežne flanelne, barhente, žamete, flanel rjuhe, kovrte, deke, triko perilo, volnene jopice, nogavice, rokavice in razno drugo zimsko blago.

Velika izbira dežnikov od **Din 36**— dalje. Izgotovljeni otroške in damske plašče ter hubertuse.

Vse, kar rabite v običajnih potrebščinah, dobite v tej trgovini v ogromni izbiri, po tako nizkih cenah kot nikjer drugje. Vsak, kdor nakupi nad **Din 100**—, dobi primeren nameček, ako se sklicuje na ta inserat.

»Če oznanja ura urarja, če napoveduje palača starbenika, kako bi ves svet ne označil najvišjega uma, ki je vse to storil!«

Brinje, rozine, slive in dalmatinske liže oddaja po ugodni ceni tvrdka

Ivan Jelačin, Ljubljana, Askerčeva 1

Za žganjekuho dobite brinje, fige in slive

v najboljši kakovosti v Javnih skladiščih pri svrški
Fran Pogačnik d. m. o. s. n., Ljubljana
Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33

Odično naravno zdravljenje

je »Planinka« zdravilni čaj, ker je pripravljen večinoma iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč. Doigoljetna izkušnja nam potrjuje, da je »Planinka« zdravilni čaj, ki ima v sebi preizkušene in dobre zdravilne sestavine, regulator za čiščenje.

6—12 tedensko zdravljenje s »Planinka« zdravilnim čajem deluje izvrstno in sicer brez strupov pri vseh sledečih boleznih: pri slabi prebavi želodca in pri zaprtju telesa, s abem delovanju črevesja in napetosti telesa, omotici in slabosti, obolenju hemoroidov in boleznih jeter. »Planinka« zdravilni čaj pospešuje apetit.

Zahtevajte v lekarnah samo pravi »Planinka« čaj, ki se ne prodaja odprt, temveč samo v originalnih plombiranih paketih po Din 20—, polovičnih paketih po Din 12— in poskusnih vrečkah po Din 3/50 s proizvajalčevim napisom: Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg.

Reg. S. br. 2408/33

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščin ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Seno in slamo

prodam. Jakopič, Sp. Pirniče št. 30.

Hlapec priden, pošten in vsakega kmetijskega dela vajen se sprejema v službo. Ponudbe z dokazili se naj pošljejo na Zavod sv. Terezike v Poni-kvah, p. Videm Dobro-polje.

Posojilo išče pošten naročnik za popravilo hiše. Naslov v upravi lista pod št. 16717.

Kovaškega vajenca

s hrano in stanovanjem v hiši (drugo po dogovoru) sprejmem. Ivan Vole, kovaški mojster, Podkoren 78, Kranjska gora.

Star plug, železen, ohranjen kupim Severka Fr. pošta Brezovica 36.

Bika simodolea, 18 mesecov starega licencovanega prodaja Čepon Anton, Horjul 1.

Hubertus suknjiče

zimske, nepremočljive in vse vrste oblačila po neverjetno nizkih cenah dobite pri Preskerju, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Slamoreznice že razkupim. Rudnik št. 71, Ljubljana.

Malo kmetijo

v ravlini prodam za nizko ceno Dormit Ignac, Pako, Borovnica.

Polže pokrite, vsako količino, prevzamem proti takojšnjemu plačilu. Nabiralec, pošljite takoj, tudi manjše količine. — F. Bischof, Maribor—Melje.

Plöhe suhe jesenove, brstove, smrekove in jesenove hlode kupi Rojina, Zgornja siška št. 50.

Šiv. stroja Singer

fini cena 2000 Din, drugi 1500 Din, prodam. Kladezna 26, Trnovo.

d— Dva »Domoljubov« naročnika, siromašna, vsak z 8 nepraskrbljenimi otroki, prosita dobre ljudi za pomoč k preživljanju in obleki. Naslov v upravi lista.

Teden Tivarjevih čepic

Jugosl. patent broj P, 349/36.

Predmet iznajdbe je elastični ščitnik čepice,

ki je pri njem prožnost dosežena s pomočjo srpaslega izreza v kartonu, ki dovoljuje prožnost čelnemu delu ščitnika.

Cene naših čepic

Din	10.—	12.—	14.—	16.—
"	18.—	20.—	25.—	
Smučarske čepice	30.—	35.—		
Mornarske	"	18.—	25.—	
Trenč	"	35.—		

Patentni elastični ščitnik Tivarjevih čepic

je jako ugoden, ne povzročuje nezdravega pritiska na čelo in ne preprečuje (kakor dosedaj ščitniki) normalnega krvnega obtoka na čelu; — zato pri nošenju Tivarjevih čepic ni glavobola, izpadanja las in drugih neugodnosti. Tivarjeve čepice s patentnim ščitnikom so lahke in jako ugodne za nošenje. — Tivarjeve čepice s patentnim elastičnim ščitnikom so izredno poceni in jih dobite v vseh naših prodajalnah.

TIVAR OBLEKE

V VSAKO KATOLIŠKO HIŠO SPADA KATOLIŠKI ČASOPIS!

»Domoljub« stane 39 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Izhaja vsako sredo. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«. Tel. 23-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnino, inerate in reklame sprejema uprava »Domoljuba«. Telefon 29-92. Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za Jugoslov. tiskarno: Karel Čed.

GOLŠA - NABREKEL VRAT

je obolenje ščitne žleze, katere se mora pravčasno ozdraviti, ker se drugače delovanje tega važnega organa kot zaščita proti strupom ogroža, vred česar nastopajo neupodni in dostikrat nevarni pojavi. Zdravniška znanost je ugotovila, da soli, ki vsebujejo jod, izvenredno dobro delujejo na razne oblike golš. Mnogobrojni bolniki so ugotovili, da dosežejo z uporabo našega enostavnega

pitnega zdravljenja

hiter iz povsem neškodljiv vpliv na bolezen. Vsakdo, kdor trpi na golši in ima nabrekli vrat, otečene žleze, naj zahteva našo kufižico, katero mu pošljemo

brezplačno.

Dopisnica zadostuje Poštno nabiralno mesto:

ERNST PASTERNAK, Berlin S. O.

Michaelkirchplatz 13. Abt. P. 111.